

1 Korin

Naoa itəm Pol təmaupən mäte tuwın kəm iəfak mın ikın Korin Nəghatən əkuəkır rəha naoa u 1 Korin

?Pah təmäte naoa u? Aposol Pol təmäte naoa u.

?Təmäte tatuwın kəm pah? Təmäte tatuwın kəm niməfak rəha Korin.

?Nəmegəhən tahro nulan nian təmäte? Korin in taon asol kit. Ikın əh, netəmim tepət kotos rəhalat kago o nol-salim-inən, kən netəmim tepət kotuwa məmə okotos-nəmtin. Netəmim neen kotuwa e nego, neen kotaliwək əm. In taon kit təwir pik e profens rəha Akaea, itəm tətətig e nəptən asol u Kris. Məto taon u, narmı nat mın kəmotər lan, kən nolən rat mın tepət e taon əh. Niməfak rəha Korin, Iaihlua mın kotepət lan. Pol təmətuoun niməfak u e nian rəha naliwəkən itəm tatol kəiu lan. Məto roiu əh, nəratən asol mın neen tınatig e niməfak. Netəmim neen koatol nolən rat mın, kən neen koatos nətəligən mın itəm kəsotətuatipən. Kəmotətapəh o Pol o natimnat mın neen itəm ilat kəsotitun wirən, kən in təmäte naoa u tətəu-pən ətuatip əm rəhalat nətəligən. Kən təmäte naoa u məmə otəg-ətuatip-in nolən rat mın itəm ilat neen kəmoatol.

?Təmäte naoa u o naka? Niməfak rəha Korin in tətətig e taon kit itəm nolən rat mın rafin təmərıoah wir lan. Nolən rat mın neen kəmotuwa imə e niməfak. Pol təmäte naoa u məmə otən-ıarəp nolən rat mın itəm tətətig e niməfak, ne nəratən pısın mın

neen min. In tāmən kəm ilat mēmə okotahro min nulan motəkəike kitəlig-pa min o Uhg̃in, kən nolən naka u tətuatip itəm etəmim otol okəmə in etəmim rəha Iesu.

Pol tāmən təwir kəm ilat

¹ Io Pol, itəm Uhg̃in təmaun-in kən mitəpun e nəwian mēmə io aposol rəha Kristo Iesu, iatəte naoa u itimlau piətət Sostenes. ² Naoa u tatimnə kəm itəmat niməfak rəha Uhg̃in əpəh Korin, itəmat itəm Uhg̃in təmələhəu kalin mēmə rəhan min e Kristo Iesu, kən təmaun-in itəmat mēmə rəhan min, itəmat min netəm e ikin min rafin itəm koatəfak kəm Iərəməərə rəhatat Iesu Kristo itəm in Iərəməərə rəhatat rafin. ³ Pəs Uhg̃in Tata rəhatat ne Iərəməərə Iesu Kristo, okuawte-in nəwirən ne nəməlinuən kəm itəmat.

Pol tāmənwiwi Uhg̃in e nəfakən

⁴ Nian rafin iatən kəm Uhg̃in mēmə nīkik tagien otəmat mətə-inu təmawte-in rəhan nəwirən kəm itəmat e Kristo Iesu. ⁵ Təmawte-in rəhan nəwirən u tepət kəm itəmat e nolən min rafin, e nasituən o nən-iarəpən ne nitunən nəghatən rəhan. ⁶ Təmöl nəhlan mətə-inu, nəmotəplan mēmə nām-nusən e Kristo in nīpahrienən. ⁷ Tol nəhlan, nian nəkoatətul matip moatəsahgin nuwamən rəha Iərəməərə rəhatat Iesu Kristo, Uhg̃in tatosipinə kəm itəmat rəhan nəsanənən e Narmin o nolən wək rəhan, nəsanənən rafin min əh itəm kotətuatip o nəmegəhən rəhatəmat. ⁸ Kən in otol itəmat nəkoatətul əskasik mətəarus-pən nām-nun nian mēmə okəsehm-pənən nolən rat kit etəmat e Nian rəha Iərəməərə rəhatat Iesu Kristo, itəm

tatuwa min lan. ⁹ Kən Uhg̃in otol nat u kəm itəmat məto-inu nian rafin in tatol rəhan nəghatən. In Uhg̃in itəm təmaun-in itəmat nakotuwa kitiaḥ itəmat Nətin Iesu Kristo u Iərəmərə rəhatat.

Netəminim rəha niməfak kəmotəhap ilat min

¹⁰ Iatətapəḥ əskasik otəmat, piak min ne winik min, e nərgi Iərəmərə Iesu Kristo, məmə itəmat rafin nakotətəlig-in itəmat min, məsotolən məmə nətəligən kit otuwa məhap itəmat, kən məto nakotuwa pahrien kol kitiaḥ e nətəligən ne nikin kitiaḥ.

¹¹ Piak min ne winik min, iatən nəhlan məto-inu netəminim neen rəha Kloē* kəmotən-iarəp kəm io məmə itəmat nakoatərgəḥəu. ¹² Nipəti nəghatən itəm iatən tol nulan, itəmat neen kotəmə, “Itimat ekoatuarisig-in Pol,” neen kotəmə, “Itimat ekoatuarisig-in Apolos,” neen kotəmə, “Itimat ekoatuarisig-in Pita,” neen min kotən məmə, “Itimat ekoatuarisig-in Kristo.” ¹³ ?Nikitəmat təht məmə nəkotitun nəhap-əhapən nulan Kristo? ?Nikitəmat təht məmə io Pol eməkul e nig kəməluau otəmat? ? O kəmol baptais etəmat neen e nərgi Pol?

¹⁴ Io iakən tagkiu kəm Uhg̃in məmə io eməsolən baptais etəmat kit, məto emol baptais əm e Krispas ne Kaeas. ¹⁵ Nikik tagien nəhlan məto-inu suah kit okol təsənən məmə kəmol baptais lan e nərgək. ¹⁶ Ei, emaluin, emol baptais min e Stefanas ne rəhan min. Uarisig e itəm əḥ, emaluin okəmə emol baptais min e suah kit o kəp. ¹⁷ Nipəti nəghatən

1:8: 1 Tes 3:13; 5:23   **1:9:** 1 Tes 5:24; 1 Jon 1:3   **1:10:** Fil 2:2

* **1:11:** Kloē in pətan kit itəm rəhan nautə tepət, kən netəminim koatisiai-in.   **1:12:** Wək 18:24-28; 1 Kor 3:4   **1:14:** Wək 18:8; Rom 16:23   **1:16:** 1 Kor 16:15

mīn u mēmā, Kristo tēsahl-ipamēn io mēmā ekol baptais e netāmim, mēto tēmahl-ipa io mēmā ekēn-iarēp əm namnusēn təwīr. Kēn esēn-iarēp əmēn e nītunēn rəha etāmim mēto-inu, esolkeikeēn mēmā nəghatēn e nīmīsēn rəha Kristo e nīg kəməluau in otoigoig.

¹⁸ Tol nəhlān mēto-inu, nəghatēn e nīmīsēn rəha Kristo in toigoig malməl o netəm u koatitēp suatip rəha nuwīnēn e nīgəm asol, mēto o kitat itəm Uhgīn tatosmegəh kitat, in nəsanēnēn əm rəha Uhgīn.

¹⁹ Kēn Naoa Rəha Uhgīn tatēn mēmā,

“Io ekərəkīn agīn nenatīgēn rəha netəm kotenatīg, kēn mahtosīg-in nītunēn rəha netəm kotitun pīk nat.”

²⁰ ? Netəm kotenatīg hiə? ? Iəgətun mīn rəha Lou hiə? ? Netāmim itəm kotitun wīr suatip rəha nəghatēn hiə? Uhgīn təmol nenatīgēn rəha nətueintēn tīnuwa rəkīs nalməl əmēn. ²¹ Tol nəhlān mēto-inu, e nenatīgēn rəha Uhgīn, təmol mēmā netāmim rəha nətueintēn okəsotitunēn in e nenatīgēn əm rəhalat. Mēto in təmol mēmā nəghatēn alməl mīn rəhatimat otosmegəh netāmim itəm koatēn nīpahrienēn lan. ²² Noanol mīn rəha Isrel koatətapəh-in nat pīspīs mīn, kēn Iaihlua mīn koategəs-in nenatīgēn mēmā okotəplan Uhgīn, ²³ mēto kitat koatēn-iarēp əm nīmīsēn rəha Kristo e nīg kəməluau, kēn nəghatēn u in tahmēn e kəpiel e suatip itəm tatol noanol mīn rəha Isrel koatəme, kēn in tahmēn e nalmələn kəm Iaihlua mīn. ²⁴ Mēto o netəm mīn un itəm Uhgīn təmaun-in ilat, noanol mīn rəha Isrel neen ne Iaihlua

---

1:18: Rom 1:16   **1:19:** Aes 29:14   **1:20:** Job 12:17; Aes 19:12; 33:18; 44:25   **1:21:** Mat 11:25   **1:23:** Rom 9:32; 1 Kor 2:14

mīn neen ilau kārən, Kristo in nāsānānən rəha Uhgīn ne nenatīgən rəhan. ²⁵ Tol nəhlan mətō-inu, nalmələn rəha Uhgīn in tenatīg taprəkis-in nenatīgən rafin rəha netəmim, kən nəpouən rəhan in tāsānən taprəkis-in nāsānānən rafin rəha netəmim.

²⁶ Piak mīn ne wīnik mīn, nikitəmat otəkəike məht məmə itəmat netəm ahro nian Uhgīn təmaun-in itəmat. Itəmat tepət nəsotenatīgən e nīganəmti netəmim, kən məsotosən nāsānānən, kən sənəmə itəmat nenəti netəm-iasol neen.

²⁷ Mətō Uhgīn tatitəpun nat alməl mīn e nətueintən məmə okotol aulis netəm kotenatīg, kən mītəpun nat əpou mīn e nətueintən məmə okotol aulis netəm kotəsānən. ²⁸ In təmitəpun natimnat itəm, e nətəlīgən rəha netəmim, ilat nat əpnəpīn əm, ne itəm netəmim kəsotolkeike pīkən, ne natimnat itəm kotīkə. Kən təmitəpun natimnat mīn əh məmə in otol nat keike e nətəlīgən rəha netəmim, kəmotuwa nat əpnəpīn əm elat. ²⁹ Təmol nəhlan məmə suah kit otəsəghat ausitən e nīganəmti Uhgīn.

³⁰ Mətō-inu e nəwīa Uhgīn, itəmat nəmotuwa kitīəh itəmat Kristo Iesu. Kən Kristo təmuwa o kitat məmə nenatīgən rəha Uhgīn, inəh e Kristo, Uhgīn təmol kitat kotətuatīp e nīganəmtīn, kən mələhəu kalīn kitat məmə rəhan mīn, kən mosmegəh kitat. ³¹ Tol nəhlan, tahmen e Naoa Rəha Uhgīn tatən, “Etəm itəm tatəghat ausit, otəghat ausit əm o nat itəm Iərəməərə təmol lan.”

2

¹ Piak mīn ne wīnik mīn. Nian emīmnə otəmat,

1:24: Kol 2:3

1:25: 2 Kor 13:4

1:26: Mat 11:25; Jem 2:5

1:29: Efes 2:9

1:30: Jer 23:5-6

1:31: Jer 9:24

eməsən-iarəpən nəghatən rəha Uhgın e nəghatən itəm kotenatig ne nolən rəha etəmim itəm titun wir nəghatən. ² Kən nian emətatig kitat min itəmat, nıkık təskasık məmə esən-iarəp minən nat kit, məto Iesu Kristo əm, ne nımısən rəhan e nig kəluau. ³ Emuwa otəmat e nəpouən ne nəginən, kən matəgin mətasiəp-asiəp. ⁴ Kən nian emən-iarəp rəhak nəghatən e nāmnusən təwir, eməsənən e nenatigən rəha netəmim, ne nəghatən asol min itəm otiuw itəmat, məto nian eməghat, nəmotəplan nəsanənən rəha Uhgın ne wək rəha Narmın Rəha Uhgın. ⁵ Emol nəhlan məmə nahatətəən rəhatəmat otəsətul əmən e nenatigən rəha netəmim, məto in otətul e nəsanənən rəha Uhgın.

*Nenatigən rəha
Narmın Rəha Uhgın*

⁶ Məto in nıpahrienən məmə itimat ekotən-iarəp nəghatən tenatig kəm netəm itəm kınotəskasık rəkis e nəmegəhən rəhalat, məto sənəmə nenatigən rəha netəm u-roiu, o netəm koatərəməərə u-roiu, itəm ilat okotuwa nat əpnəpın min əm. ⁷ Kəp. Itimat ekoatəghat-in nenatigən rəha Uhgın aıpən itəm təmatəməhl anion, kən in nenatigən itəm təmatəhluaig, kən Uhgın təmol nalpəkəuən aıpən aıpən agın məmə, nenatigən əh, in otol nəwırən kəm kitat. ⁸ Nətem koatərəməərə e nəptən əh-roiu, ilat kınotəruru nalpəkəuən əh rəha Uhgın, məto okəmə ilat kınəmotıtun, ko kəsotətu-pərən İərəməərə rəha nəwırən rafın e nig kəməluau. ⁹ Məto Naoa Rəha Uhgın tatən məmə,
“Suah kit təsəplanən,

suah kit tāsətoən,
 suah kit tāsītunən
 nat naka itəm Uhgīn təmōl əpen-əpenə lan rəha
 netəm u kōtolkeike in,”

¹⁰ mətō Uhgīn təmōl əp nalpəkəuən anion əh
 rəhan kəm kitat e Narmīn. Kən Narmīn titun
 natimnat rafin, kən mītun mīn natimnat rəha
 Uhgīn itəm etəmim kit okol tāsītunən. ¹¹ ? Tol
 nəhlan, etəmim pah titun nətəligən rəha etəmim
 kit, mətō narmīn əm? ? E nolən kitiah əm,
 etəmim pah titun nətəligən rəha Uhgīn, mətō
 Narmīn əm? ¹² Uhgīn təməsos-ipamən kəm ki-
 tat nətəligən rəha netəmim e nətueintən, mətō
 təmos-ipa Narmīn itəm tətisi-pən ron. In təmos-
 ipa kəm kitat məmə kitat okotītun nat naka itəm
 Uhgīn təmos-ipa əpnəpīn əm kəm kitat. ¹³ Inu
 nəghatən itəm itimat ioatən, kən nenatigən rəha
 netəmim təsəgətunən itimat e nəghatən mīn əh,
 mətō Narmīn Rəha Uhgīn təməgətun itimat, kən
 ekotən-iarəp natimnat pahrien rəha Narmīn Rəha
 Uhgīn e nəghatən mīn itəm təmisi-pən lan.

¹⁴ Etəmim itəm Narmīn Rəha Uhgīn tikə lan, okol
 təsosən natimnat itəm tətisi-pən e Narmīn Rəha
 Uhgīn mətō-inu ilat nat alməl mīn əm kəm in, kən
 okol in tāsītunən ilat mətō-inu Narmīn Rəha Uhgīn
 əm titun nasituən e netəmim o nitunən natimnat
 rəha Uhgīn. ¹⁵ Kitat itəm koatos Narmīn Rəha
 Uhgīn kotəplan motītun natimnat mīn əh, mətō
 netəm əpnəpīn, ko koatəplan məsotītun agīn-əhən
 kitat. ¹⁶ Tol nəhlan mətō-inu Naoa Rəha Uhgīn
 tatən məmə,
 “?Pah u titun nətəligən rəha Iərəməərə

məmә in otəgətun in?”

Məto kitat kotitun nətəligən rəha Kristo.

3

Nəhap-əhapən e niməfak

¹ Piak min ne winik min. Nian emətatiḡ kitat min itəmat, okol esəghatən kəm itəmat tahmen e netənim itəm kinotəskasik rəkis e nəmegəhən rəhalat e Narmın Rəha Uhgın, kəp. Eməghat kəm itəmat tahmen məmә itəmat netənim rəha nətueintən əm, kən eməghat kəm itəmat tahmen məmә itəmat nisualkələh əm e nəmegəhən wi rəhatəmat e Kristo. ² Nian ematəgətun itəmat, tahmen məmә emətagwən itəmat e melek əm, eməsos-ipinə nagwənən əskasik kəm itəmat məto-inu itəmat nəsotahmenən o nunən. Kən nıpahrienən, itəmat nəsotahmenən əh o nunən, ³ məto-inu nolən rəhatəmat tahmen əm e rəha netənim rəha nətueintən. Tol nəhlan məto-inu itəmat nakoatetet itəmat min, kən moatərgəhəu, kən tahmen əm məmә itəmat netənim rəha nətueintən əm u. Nəkotahmen e netəm əpnəpın min. ⁴ Nian suah kit otən məmә, “Io rəha Pol,” kən kit min tən məmә, “Io rəha Apolos,” nolən əh tatəgətun məmә itəmat netəm rəha nətueintən əm.

⁵ Otəplan-tu. ?Apolos in pah, kən Pol in pah? Itımlau e kuahmen əm e iolwək itəm emuasitu etəmat o nuwamən o Iesu. Itımlau etioal əm wək itəm lərəməre təmos-ıpa pısın pısın kəm itımlau məmә ekioal. ⁶ Tahmen məmә io eməfe nıkutın nat, kən Apolos in tətəu e nəhau, məto Uhgın tatol

tatəwiə. ⁷ Tol nəhlan, etəmim itəm tatəfe nat, o etəm tətəu e nəhau, in nat əpnapin əm, məto Uhgın pisin əm in nat keike itəm tatol natimnat koatəmegəh moatəwiə. ⁸ Etəm tatəfe, ne etəm tətəu, katian əm o nat kitiəh əm. Kən Uhgın otətu ilau kitiəh kitiəh e rəhalau wək pisin pisin min. ⁹ Itimlau iolwək mil rəha Uhgın, kən itəmat nəkotahmen e nasumən rəha Uhgın, o nimə rəha Uhgın.

¹⁰ E nəwirən itəm Uhgın təmawte-in kəm io, emiləkin wir nelki nimə tahmen e etəm titun wir niləkinən nimə. Kən suah kit min tatiləkin nimə məsin. Məto ilat rafin okotəkəike moatehm wir wək rəhalat rəha niləkinən nimə, ¹¹ məto-inu okol suah kit təsiləkinən nelki nimə kit min itəm tol pisin e inu itəm kiniləkin rəkis. Kən nelki nimə u in Iesu Kristo. ¹² Okəmə suah kit tiləkin-pər rəhan nimə itəm nelki nimə in Iesu Kristo, kən in titun niləkinən e iaen u kol tatipit-ipit, o e silfa, o e kəpiel nəmtin tiəkis, o e nig, o e nuwig, o e maniah. ¹³ Kən nian kit netəmim okotəplan wək rəhan, məto-inu e nian Iesu tatuwa min, rəhan wək otuwa e nəhagəhagən. Rəhan wək okələhəu-pən e nigəm, kən nigəm otəgətun məmə rəhan wək təwir or tətət. ¹⁴ Okəmə nigəm təməsusən rəhan nimə, in otos rəhan nətouən. ¹⁵ Məto okəmə nigəm təmus rəhan nimə, kən rəhan natimnat rafin təmikə. In əm, Uhgın otosmegəh, məto tahmen-ahmen əm e suah kit itəm taiu mətagim e nimə itəm nigəm tatus.

¹⁶ ?Nəkotitun o kəp məmə, itəmat un nimə rəha Uhgın, kən Narmın Rəha Uhgın tətətig etəmat?

3:6: Wək 18:4,11,27-28   **3:9:** Mat 16:27; Efes 2:20-22   **3:11:**
 Aes 28:16; 1 Pita 2:4-6   **3:13:** 1 Kor 4:5   **3:16:** 1 Kor 6:19; 2
 Kor 6:16

¹⁷ Okəmə suah kit tərəkɪn nimə rəha Uhgɪn, kən Uhgɪn otərəkɪn in, məto-inu nimə rəha Uhgɪn, in rəhan pɪsɪn əm. Kən nimə u rəha Uhgɪn, itəmat.

¹⁸ Təsəwɪrən məmə suah kit tateiuə-in atɪp in. Okəmə suah kit nɪkɪn təht məmə in tenatɪg u-roiu e nɪganəmtɪ netəmim, in otəkəike muwa ialməl kit e nɪganəmtɪlat məmə in otuwa ienatɪg pahrien.

¹⁹ Tol nəhlan məto-inu nenatɪgən rəha netəmim rəha nətueintən, in talməl pɪk e nɪganəmtɪ Uhgɪn. Tahmen e Naoa Rəha Uhgɪn tatən məmə, “Uhgɪn tatol noanɪkulu kit e nəghatən rəha suah kit itəm tatən məmə in tenatɪg wɪr, kən Uhgɪn taskəlɪm in.”

²⁰ Kən Naoa Rəha Uhgɪn tatən mɪn məmə, “Iərəmərə titun məmə, nətəlɪgən rəha netəm kotenatɪg, ilat nat əpnarɪn əm.” ²¹ Kən əsotənən məmə itəmat rəha suah u o rəha suah əh məmə onəkotɪləs-ɪpər atɪp itəmat ron. Uhgɪn tatos-ɪpən natɪmnat rafɪn rəhatəmat məmə otasitu etəmat. ²² Pol, o Apolos, o Pita, o nətueintən, o nəmegəhən, o nɪmɪsən, o nian roiu, o nian itəm tatuwa, ilat rafɪn rəhatəmat məmə Uhgɪn otol təwɪr kəm itəmat lan, ²³ kən itəmat rəha Kristo, kən Kristo in rəha Uhgɪn.

4

Aposol mɪn rəha Kristo

¹ Tol nəhlan, netəmim okotəkəike motos itɪmat tahmen e iolwək mɪn rəha Kristo itəm Uhgɪn təmələhəu-pən e nelmitɪmat məmə itɪmat ekotol əp nalpəkəuən anion rəha Uhgɪn. ² Kən netəmim itəm koatehm natɪmnat rəha etəm-iasol kit, ilat kotəkəike motol rəhalat wək təwɪr məmə nian

etəm-iasol tatəplan rəhalat wək, kən titun nahatətən elat. ³ E io, in nat əpnapin əm okəmə itəmat, o netəm pişin neen kotən-iarəp nətəligən rəhalat e rəhak wək. Kən io atip esahmenən o nakilən rəhak wək. ⁴ E rəhak nətəligən, məmə emol əm nat itəm in təwir, məto nat u təsənən məmə io ekətuatip. İərəməərə əm tətuatip o nakilən rəhak wək. ⁵ Tol nəhlan, sotautautən o nakilən natimnat. Nakoatəsahgin e nian İərəməərə otuwa lan. In otəmki-pən e nəhag-əhagən natimnat itəm koatəhluaig e napinəpən, kən in otol-arəp nat naka tətətig e niki netəmim o nolən mın rəhalat. E nian əh Uhgın otənwiwi ilat kitiah kitiah.

⁶ Piak mın ne winik mın. Emən-ipinə nəghatən mın əh kəm itəmat etimlau Apolos məmə itəmat onəkotos nitunən ikin, kən okəmə nakotos nipəti nəghatən mın u, “Nəkotəkəike motol əm nəghatən mın itəm kinəte rəkis,” kən nəsotos-ipərən netəmiasol neen motos-iahau neen. ⁷ ? Tahro? ? Itəmat ilis taprəkis-in netəmim mın rafin? ?Itəmat nakoatos natimnat neen itəm Uhgın təsos-ipinə kəm itəmat? !Kəp! ?Kən tahro nakoatəghat ausit o natimnat itəm Uhgın təmos-ipinə kəm itəmat tahmen əm məmə itəmat əm nəmotol natimnat mın əh?

⁸ Nikitəmat təhat məmə ninotos rafin rəkis natimnat rəha Uhgın. Nikitəmat təhat məmə ninotos rafin rəkis nautə rəha Uhgın. Nolən rəhatəmat tahmen məmə nəmotuwa kig mın rəha Uhgın, məto itəmat ekotətig ləhau əm. !Məto kəp, sənəmə nipahrienən! !Nəman! Okəmə nipahrienən məmə itəmat nəmotuwa kig mın rəha

4:2: Luk 12:42

4:5: 1 Kor 3:8

4:6: Rom 12:3

4:7: Rom

12:6

Uhgin, nikitimat otagien pik, kən okəmə tol nəhlan, itimat min ekotol kig kitat min itəmat. Məto təsolən mihin. ⁹ Itimat aposol min, məto nīkik təht məmə Uhgin təmələhəu itimat əpəh ləhau agin-əh, ioatatig tahmen e netəm itəm kəmakil rəkis məmə okotəkəike motimis. Nīkik təht nəhlan məto-inu tahmen məmə ekoatətul e niganəmti nagelo min ne netənim rafin məmə ilat okotəplan nolən rəha nīmīsən rəhatimat.* ¹⁰ !Netənim tepət koatən məmə itimat ialməl min o nərgi Kristo, məto nikitəmat təht məmə itəmat nakotenatig wir e Kristo! Məto sənəmə nīpahrienən. !Netənim tepət koatən məmə rəhatimat nepətən tikə, məto nakoatəghat ausit məmə rəhatəmat nepətən iahgin! Məto sənəmə nīpahrienən. Netənim tepət koatisiai-in itəmat, məto katən rat itimat.

¹¹ Məto, inu nīpahrienən. Mətoarus-pa roiu, nəumis tatus itimat, kən moatoaoa, kən ekoatuwin e natimnat kəmotəhap-əhap, kən netənim koatoh itimat, kən rəhatimat nīmə tikə. ¹² Itimat atip əm ioatol pik wək e nelmitimat. Nian okotən rat itimat, məto itimat ekotəfak o nəwirən olat. Nian netənim koatol nəratən kəm itimat, məto itimat ekotəpnəpin əm. ¹³ Nian netənim koatən rat itimat, məto itimat ekoatəghat wir əm kəm

---

* **4:9:** Nian kig kit təmol win e nəluaginən, minatitəlig matit rəhan mopael min ne rəhan tikimīr min. Rəhan mopael min kotuarisig-in, kən tikimīr min kotuarisig-in ilat, kən netənim rafin kotitun məmə tikimīr min okotimis. Netənim kəmotol lafet kit, kən netənim rafin koatəplan tikimīr min atip koatoh ilat min, o kəm-naka koatol fait ilat nat iarupin min tahmen e laion. Kən Pol tatən məmə in ne rəhan min netənim kotahmen e tikimīr min itəm okotimis, kən netənim rafin koatəplan. **4:11:** 2 Kor 11:23-27 **4:12:** Mat 5:44; 2 Tes 3:8

ilat. Mətoarus-pa roiu itəmat ekotahmen e nuwitik rəha netəmim rafin, o namkimik rəha nətueintən rafin.

*Ilat okotəkəike kətəu-pən
nolən rəha Pol*

¹⁴ Esətəən nəghatən mīn u məmə ekol itəmat nakotaulis, məto məmə otəhgaiir etəmat, məto-inu itəmat nenətik mīn itəm ekolkeike itəmat. ¹⁵ Rəhatəmat iəgətun tətət itəm okotəgətun itəmat e Kristo, kən okəm-naka ilat kotahmen əm e rəhatəmat tata kalin ten-taosan, məto rəhatəmat tata ətuatip kitiah əm, inu io, məto-inu e Kristo Iesu emuwa rəhatəmat tata ətuatip nian emən-iarəp namnusən təwir kəm itəmat aupən. ¹⁶ Tol nəhlan, ekətapəh əskasik otəmat məmə onəkotətəu-pa rəhak nolən mīn. ¹⁷ Məto-inu o nat u, etahl-ipinə nətik e Kristo u Timoti itəm iakolkeike. In tətaiu əskasik e Iərəməərə. In otən mīn kəm itəmat suatip rəha nəmegəhən rəhak e Kristo Iesu itəm tatətəu-pən natimnat itəm iatəgətun e niməfak mīn rafin ikin mīn rafin.

¹⁸ Itəmat neen koatən məmə esimnə mīnən, kən motausit pik o rəhatəmat nepətən. ¹⁹ Məto otəsuwəhən, ekəike mīmənə məplan itəmat okəmə Iərəməərə tegəhan-in io. Kən ekəsəplan əmən nəghatən mīn itəm netəm iausit mīn koatən, məto ekəplan nəsanənən rəhalat. ²⁰ Məto-inu nərəməərəən rəha Uhgīn sənəmə in nat kit rəha nəghatən, məto in nat kit rəha nəsanənən. ²¹ ? Kən nakotolkeike naka? ?Ekimnə malis itəmat, o ekimnə e nolkeikeən ne narmin rəha nəmeiən?

5

Pian kit, rəhan nolən tərət aḡin

¹ Kəmən-iarəp kəm io məmə suah kit u e nikitəmat tətəkləh-in pətan kit, kən təmol e nolən tərət kit itəm taprəkis-in nolən rəha netəm kəsotəfakən, nat əpnəpən kəsotəfakən. In tətəkləh-in pətan wi rəha rəhan tata. ² !Kən itəmat nakotausit ron məmə təwir əm! Nəsotətoən tərət, məto onəkotəkəike motəto tərət o nolən əh, kən nəsotahl-iarəpən suah əh, məto onəkotəkəike motahl-iarəp itəm təmol nolən rat əh e nikitəmat.

³ Nat əpnəpən esatigən kitat min itəmat, məto e narmən etatig kitat min itəmat, kən tahmen əm okəmə kitat koatatig, enən rəkis e nərgi İərəmərə İesu məmə naka in tətuatip məmə kitat okotol e suah əh. ⁴ Nian nakotuwa kitəh, kən e narmən, etatig kitat min itəmat, kən nian nəsanənən rəha İərəmərə rəhatat İesu in əh-ikən kitat min, ⁵ kən otıləs-ipən suah u əh-roiu e nelmi Setan məmə otərəkən nıpətən, məto İərəmərə otosmegəh narmən nian in tatuwa min e namnun nian.

⁶ Rəhatəmat nausitən tərət. ?Nəkotitun o kəp məmə, is noan məsən əm tətəlapik apiəpiə flao itəm kəmətig? ⁷ Otərəkən rəkis is oas min rəhatəmat məmə itəmat flaoa wi itəm kəmətig u is tikə lan, kən nıpahrienən itəmat nəkotahmen ətuatip e pıret əh. Tol nəhlan məto-inu Kristo itəm in nəti sipsip rəha lafet rəha Nuhagego-inən, təmimis rəkis tahmen e sakrifais o nolən rat min rəhatat. ⁸ Tol nəhlan, pəs kotol lafet əh, məto kəsotolən e is oas, itəm tahmen e nolən tərət min itəm netəmim kotolkeike

5:1: Lev 18:7-8; Dut 22:30

5:3: Kol 2:5

5:5: 1 Tim 1:20

5:6: Kal 5:9

5:7: Aes 53:7; 1 Pita 1:19

pik nolən kəm netəmim, ne nolən rat mīn rafin. Məto pəs kotoł lafet e Piret U Is Tikə Lan, tahmen e nolən rafin itəm kotoł nīpahrienən motətuatip.

⁹ Eməte rəkis naoa kəm itəmat məmə nəsoțan kələhən itəmat netəm koatakłəh-in pətan.

¹⁰ Esən-iəhauən məmə nəsoțanən itəmat netəm kəsotəfakən, nat əpnəpīn nolən rəhalat toł min-nulan: ilat koatakłəh-in pətan, ilat naumis, ilat iakłəh mīn e neiuəən, kən ilat koatəfak kəm narmī nat mīn. Okəmə nəsoțanən itəmat mīn ilat, kən nəkotəkəike motiet ikīn-u e nətueintən.

¹¹ Məto nīpəti naoa itəm eməte kəm itəmat məmə onəsoțan kələhən itəmat suah kit itəm tatən məmə in piatəmat kit, məto in tətakłəh-in pətan, o in tətaumis, o in tatəfak kəm narmī nat mīn, o in tatən rat netəmim, o in tətəpīs nian tepət, o in tətakłəh-in e neiuəiuəən. Əsoțolən nat kit itəmat mīn ilat, nat əpnəpīn in nat əkəku əm tahmen e nəkotəgwən kitīəh.

¹² Sənəmə in rəhak kit wək məmə ekakil netəm kəsotəfakən. Məto in wək rəhatəmat məmə onəkotakil nolən rəha netəmim əpəh e nīməfak itəm koatol təfagə e nolən mīn u. ¹³ Uhgīn otakil netəm İaihlua mīn, məto Naoa Rəha Uhgīn tatən məmə, “Otahl-iarəp e nīkitəmat etəm tatol nolən rat.”

6

Nolən rəha niuw-iarəpən itəm

¹ Nian okəmə itəmat kəiu kuəhai ilau mīn, in toł naulisən məmə otīləs muwīn kəm netəm kəsotəfakən məmə okotiuw-iarəp ilau motakil

---

5:8: Dut 16:3   **5:11:** 2 Tes 3:6; Taet 3:10   **5:13:** Dut 13:5; 17:7

rəhalau nərgəhəuən. Məto nəkotəkəike motiləs motuwīn kəm iəfak mīn. ² ?Nəkotitun o kəp məmə iəfak mīn, ilat okotakil netəmim e nətueintən? ? Kən okəmə itəmat onəkotakil netəmim e nətueintən, kən tahro nikitəmat təht məmə nəsothəmenən o nakilən rəhatəmat nolən əlkələh mīn? ³ ?Nəkotitun o kəp məmə, kitat okotakil nagelo mīn? !Kən natimnat mīn rəha nətueintən, ilat kotimətig əm o nakilən! ⁴ ?Kən tol nəhlan, okəmə nakoatərgəhəu o nətəligən mīn neen, tahro nakoatuwīn o netəm ihluə məmə ilat okotakil nərgəhəuən rəhatəmat? Ilat kəsotosən nisiiən rəha niməfak məto-inu ilat kəsotahmenən məmə okotakil nat asol mīn neen təhmen e kitat. ⁵ Iatən nəhlan məmə nakotaulis lan. ?Tahro? ?Itəmat kit tikə itəm tenatig məmə in titun nələhəuən nənən mīn əh? ⁶ !Məto kəp! Itəmat piak mīn nakoatuwīn o netəm ihluə məmə ilat okotakil rəhatəmat nərgəhəuən mīn. Kəsi.

⁷ Itəmat nakoatuwīn o suah kit məmə otakil rəhatəmat nərgəhəuən. Inu tatəgətuən məmə nəmotəmkakiəh e suatip rəha Uhgīn e nəmegəhən rəhatəmat. ?Tahro? Okəmə suah kit tatol tərət kəm ik, təwīr məmə nakaluin əm. Okəmə tateiuə-in ik mətəkləh-in ik, aluin mīn əm. ⁸ Məto kəp. Itəmat piatəmat mīn əm, məto itəmat atip nəkoatol tərət kəm itəmat mīn, kən moateiuə-in itəmat mīn motəkləh kəm itəmat mīn.

⁹ ?Nəkotitun o kəp məmə, netəm koatol nəratən, okol kəsotuwīnən e nərəmərəən rəha Uhgīn? Əsotətəlig-inən neiueiuəən. Inu nīpahrienən məmə netəm koatakləh-in pətan, ne netəm koatəfak kəm narmī nat mīn, ne nəman itəm kīnotol marit rəkis koatakləh-in pətan, ne nəman itəm koatit

atip ilat m̄in, ¹⁰ ne iakl̄ah m̄in, ne naumis m̄in, ne net̄am koatap̄is e wain, ne net̄am koat̄aghat rat e n̄argi net̄amim, ne net̄am koateiūa motakl̄ah k̄am net̄amim, ilat okol k̄asotuw̄in̄an e n̄ar̄am̄ar̄aen r̄aha Uhḡin. ¹¹ K̄an it̄amat neen, n̄amoatol n̄ahl̄an. M̄ato, Narm̄in R̄aha Uhḡin r̄ahatat t̄amaf̄al it̄amat, m̄al̄eh̄au kal̄in it̄amat m̄am̄a r̄ahan, mol it̄amat n̄akot̄atuatip e n̄igan̄amt̄in e n̄argi Īar̄am̄ar̄a Iesu Kristo.

Nol̄an r̄aha nakl̄ah-in̄an p̄atan in t̄afaḡa rat

¹² Net̄amim neen koat̄an m̄am̄a, “Nat̄imnat rafin t̄aw̄ir̄ am̄ m̄am̄a ekol.” M̄ato, s̄an̄am̄a ilat rafin kotasitu et̄amat. Suah kit tat̄an m̄in m̄am̄a, “Nat̄imnat rafin t̄aw̄ir̄ am̄ m̄am̄a ekol.” M̄ato, okol eseḡahan-in̄an m̄am̄a nat neen okot̄ar̄am̄ar̄a e r̄ahak n̄ameḡah̄an. ¹³ Net̄amim neen koat̄an m̄am̄a, “Nagw̄an̄an in nat t̄aw̄ir̄ r̄aha n̄arp̄it̄am, k̄an n̄arp̄it̄am in tolkeike nagw̄an̄an. K̄an tahmen̄ am̄, ok̄am̄a n̄ip̄at̄itat tolkeike p̄atan, k̄an nol̄an ah̄ r̄aha nit̄an p̄atan in t̄aw̄ir̄ am̄.” Nat mil̄ ah̄, nagw̄an̄an ne n̄arp̄it̄am, kūaw̄ir̄, nat ap̄nap̄in m̄am̄a Uhḡin otol namnun ilau k̄ar̄an. M̄ato Uhḡin t̄asosipam̄an n̄ip̄at̄itat m̄am̄a kot̄it̄ap̄ n̄ip̄itan. Uhḡin t̄amos-ipa n̄ip̄at̄itat m̄am̄a kot̄isiai-in̄ Īar̄am̄ar̄a lan, k̄an Īar̄am̄ar̄a in t̄ar̄am̄ar̄a e n̄ip̄at̄itat. ¹⁴ E r̄ahan n̄asan̄an̄an, Uhḡin t̄amosmeḡah̄ Īar̄am̄ar̄a e nim̄is̄an, k̄an in otosmeḡah̄ m̄in kitat.

¹⁵ ?N̄akot̄it̄un o k̄ap̄ m̄am̄a, n̄ip̄at̄it̄amat, ilat r̄aha Kristo p̄isin̄ am̄? ?K̄an n̄ikit̄amat t̄eht̄ m̄am̄a ekil̄as n̄ip̄at̄ik̄ it̄am in kit̄iah̄ ilau Kristo, k̄an mol k̄ioal

6:10: Kal 5:19-21; Efes 5:5; Nol̄ Ɖp̄an 22:15

6:11: Taet 3:3-7

6:12: 1 Kor 10:23

6:13: 1 Tes 4:3-5

6:14: Rom 8:11; 1 Kor

15:20; 2 Kor 4:14

kitiəh ilau pətan rəha suatip? !Kəp! Okol təsolən mihin. ¹⁶ ?Kən nəkotitun o kəp məmə, etəm tətan ilau pətan rəha suatip, ilau katuea kitiaəh əm e nipətin? Məto-inu nəghatən rəha Naoa Rəha Uhgın tətən məmə, “Ilau okuea nipətin kitiaəh əm.” ¹⁷ Məto etəm itəm tatol kitiaəh ilau İərəmərə, tatuwa kitiaəh ilau min e narmin.

¹⁸ Otagım rəkis otuwın isəu o nolən rəha nitəpən nipitan. Nolən rat rafın itəm suah kit tatol itəm tol pisin e itəm u, in təsərəkinən nipətin. Məto itəm u tətərəkin nipətin. ¹⁹ ?Nəkotitun o kəp məmə, nipətitəmat in nimə kit rəha Uhgın itəm Narmin Rəha Uhgın tətətig ikın, kən Uhgın təmosipinə Narmin kəm itəmat, mətatig etəmat? Kən itəmat sənəmə rəhatəmat atip u itəmat. ²⁰ Uhgın təmətou rəkis itəmat e nətouən itəm nəmtin tiəkis. Tol nəhlan, otisiai-in Uhgın e nolən min rəha nipətitəmat.

7

Nəghatən e marit

¹ Roiu ekən-ipinə nənən e naoa rəhatəmat itəm nəmotəte kəm io. Əwəh, in təwır məmə etəmim kit təsolən marit. ² Məto netəmim tepət itəm koatitəp pətan, tol nəhlan, təwır məmə etəmim otəkəike mos atip rəhan pətan, kən pətan tatos rəhan iərman. ³ İərman otəkəike man ilau rəhan pətan okəmə pətan tolkeike, kən pətan otəkəike man ilau rəhan iərman okəmə iərman tolkeike. ⁴ Pətan təsərəməərə atipən e nipətin, məto rəhan iərman tətərəməərə lan. Kən tahmen-ahmen əm e iərman,

---

6:15: Efes 5:30   **6:16:** Mat 19:5   **6:17:** Jon 17:21-23; Rom 8:9-11   **6:20:** 1 Kor 7:23; 1 Pita 1:18-19

in tāsəramərə atipən e nipətin, məto rəhan pətan tatəramərə lan. ⁵ Təsəwirən məmə pətan o iərman təgin o nipətin okəmə kit tolkeike. Məto okəmə ilau kərən kuegəhan məmə təwir əm okuəpəs o nəfakən o nian neen, kən təwir əm. Məto okueike muea min kitiah. Okəmə kəsioalən, kən Setan otehm suatip o nos-ipən-os-ipənen kəm ilau. Iatən nəhlan məto-inu itəmat rafin nəsotəskasikən. ⁶ Nəghatən əh məmə, “okuəpəs o nəfakən o nian neen,” in nətəligən əm rəhak, sənəmə lou kit. ⁷ E rəhak nətəligən, təwir məmə netənim rafin okəsotolən marit tahmen lak. Məto Uhgın tatol suatip pisin pisin min kəm kitat kitiah kitiah, kən tatol məmə neen koatol marit, kən neen koatan əm. ⁸ Kən iatən kəm netəm kəsotolən marit ne nəutahlimis min məmə, təwir məmə koatan əm məmə io ne. ⁹ Məto okəmə tiakis olat məmə okotaliwək e suatip ətuatip, kən təwir məmə okotəkəike motol marit pəs nikilat təsəht pikən.

¹⁰ Itəmat itəm nəmotol marit, ekən-ipinə nəghatən u kəm itəmat, sənəmə rəhak məto rəha İəramərə məmə, pətan otəsapəsən rəhan iərman. ¹¹ Məto okəmə in otol, kən təwir məmə otəsətəu-pən minən suah kit min, o okəmə tahro, titəlig-pən min əm o rəhan iərman. Kən iərman otəsapəsən rəhan pətan.

¹² Itəmat itəm rəhatəmat nəman o nipitan kəsotəfakən, inu rəhak əm nəghatən, sənəmə rəha İəramərə, məmə okəmə itəmat kit, rəhan pətan təsəfakən, məto tolkeike məmə ilau kətuatig, iərman otəsapəsən. ¹³ Kən okəmə itəmat kit, rəhan iərman təsəfakən, məto tolkeike məmə ilau

kətuatig, pətan otəsapəsən. ¹⁴ Otol nəhlan məto-inu nian pətan kit tatəfak, kən Uhgın tatələhəu kalin min rəhan iərman məmə rəha Uhgın. Kən nian iərman kit tatəfak, kən Uhgın tatələhəu kalin min rəhan pətan məmə rəha Uhgın. Okəmə təsolən nulan, kən rəhatəmat nisualkələh, ilat rəha nətueintən əm, məto tol nəhlan, Uhgın tatələhəu kalin ilat məmə rəhan min, məto-inu təmələhəu kalin rəkis tata ne mama.

¹⁵ Məto okəmə etəm təsəfakən tolkeike məmə otapəs rəhan pətan o iərman itəm tatəfak, egəhan in əm. Etəm tatəfak, iərman o pətan, Uhgın təsaskəlīmən ilat e marit əh. Məto, Uhgın təmaun-in itat məmə okotatig mətig e nəməlinuən. ¹⁶ Pətan, kəm-naka Uhgın otosmegəh rəham iərman e nolən təwır rəham. Kən iərman, kəm-naka Uhgın otosmegəh rəham pətan e nolən təwır rəham.

¹⁷ Məto in əm u, nian Uhgın təmaun-in itəmat, nəmotatig e natigən pisin pisin min itəm İərəmərə təmələhəu, kən təwır məmə nəkotatig əm lan. Inu rəhak nəghatən iatələhəu kəm niməfak min rafin.

¹⁸ Nian Uhgın təmaun-in suah kit, okəmə kəməhg-ipən in, kən otəsəhluaig-inən nəhg-ipənən itəm kəmollan. Kən nian Uhgın təmaun-in suah kit min, okəmə kəsəhg-ipənən, kən təwır məmə təsegəs-inən məmə okəhg-ipən. ¹⁹ In nat əpnəpin əm okəmə kəməhg-ipən suah kit o kəsəhg-ipənən. Nat keike məmə kitat kotətəu-pən əm nəghatən min rəha Uhgın. ²⁰ Nian Uhgın təmaun-in itəmat, nəmotatig e natigən pisin pisin min, kən təwır məmə nəkotatig əm elat.

7:15: Rom 14:19

7:16: 1 Pita 3:1

7:19: Rom 2:25; Kal 5:6;

6:15

²¹ ?Nian Uhgin tēmaun-in ik, ik slef əm kit? Nīkim tēsəht pīkən, mətō okəmā nəkītun nətəu-pənən suatip itəm kəmīkis slef mīn lan, ətəu-pən əm. ²² Tol nəhlan mətō-inu etəm slef əm nian lərəmərə tēmaun-in, in etəm rəha lərəmərə itəm kəmīkis rəkis, kən tahmen-ahmen əm, etəm itəm sənəmā slef kit nian lərəmərə tēmaun-in, in slef əm rəha Kristo. ²³ Uhgin tēmətou rəkis itəmat e nətouən itəm nəmtīn tiəkis. Sotolən mēmā itəmat nakotuwa slef mīn rəha netəmim. ²⁴ Piak mīn ne wīnik mīn, nian Uhgin tēmaun-in itəmat, nəmotatig e natīgən pīsīn pīsīn mīn, kən təwīr mēmā nəkotatig əm elat itəmat Uhgin.

²⁵ Inu nəghatən kit rəhatəmat netəm wi itəm nəsolən marit. Esos ətuatipən nəghatən kit o lərəmərə, mətō iakən əm rəhak nətəlīgən. Mətō itəmat nəkotitun mēmā rəhak nəghatən in nīpahrienən, mətō-inu lərəmərə təmasəkītun io.

²⁶ Mətō-inu o nərətən asol itəm nəkotatig lan, rəhak nətəlīgən tol mīn-nulan mēmā, nəkotatig əm nulan nəkotatig mihīn u-roiu. ²⁷ ?Tahro? ? Nəmol marit? Segəs-inən suatip o napəsən rəham pətan. ?Tahro? ?Nəsolən marit? Segəs-inən suatip o nosən rəham kit pətan. ²⁸ Mətō okəmā natol marit, nəsolən təfagə rat. Kən okəmā pətan wi tatol marit, in təsolən təfagə rat. Mətō netəm kəmotol marit, okotatig e nərətən tepət e rəhalat natīgən, kən iakolkeike mēmā nəsotuwīnən e nərətən mīn əh.

²⁹ Piak mīn ne wīnik mīn, inu nīpəti nəghatən rəhak. Natīgən rəha netəmim e nətueintən in tīnəkuəkīr əm. Kən roiu ne matuwīn, netəm kəmotol marit, okəsotətəlīg-in pīkən nolən rəha

marit rəhalat. ³⁰ Kən okəmə suah kit tətəsək, təwır məmə otaliwək e nəmegəhən rəhan tahmen məmə təsasəkən. Kən okəmə suah kit nikin tagien, in otaliwək tahmen məmə nikin təsagienən. Kən okəmə suah kit tatos-nəmtin nat kit, təwır məmə nikin təht məmə sənəmə rəhan. ³¹ Kən təwır məmə netəmim itəm koatol bisnes e nətueintən, ilat okotətəlig-in məmə rəhalat bisnes in nat əpnəpın əm, məto-inu nətueintən ne nəwırən rəhan otəpanikə.

³² Iakolkeike məmə nikitəmat təsəht pikən nat kit rəha nətueintən u. Tol nəhlan, okəmə suah kit təsolən marit, nikin tatəht pik wək rəha İərəməərə məmə tahro nulan mol İərəməərə nikin tagien o wək itəm in tatol. ³³ Məto etəm təmol marit, nikin tatəht pik əm natimnat rəha nətueintən məmə otahro nulan mol niki rəhan pətan tagien, ³⁴ kən rəhan nətəligən tatuwın o nat kəiu, rəhan pətan ne wək rəha İərəməərə. Kən pətan itəm təsolən marit, o pətan wi, nikin tatəht pik wək rəha İərəməərə məmə tahro nulan in otətuakəm o İərəməərə e nıpətin ne narmın. Məto pətan itəm təmol marit, in tatətəlig-in pik əm natimnat rəha nətueintən məmə otahro nulan mol rəhan iərman nikin tagien.

³⁵ İatən-ipinə nəghatən mın u o nəwırən atıp rəhatəmat, sənəmə iatən-iaəhu itəmat, məto məmə nakotətəu-pən suatıp rəha nəmegəhən itəm tətuatıp, kən nikitəmat tatəht pik wək rəha İərəməərə.

³⁶ Məto okəmə iərman kit ne pətan wi kit, kinən-iaəkis məmə ilau okioal marit, kən iərman təmə okuəpəs pitən, məto roiu nikin təht məmə təsolən

nolən ətuatıp e pətan əh, kən okəmə pətan əh tətətig wır əm o nup mın neen, kən iərman nıkin təht məmə təike mol-tə marit e pətan əh, kən təwir əm, in titun nolən. In təsolən təfagə rat. Məto təwir məmə in otol marit. ³⁷ Kən okəmə kəiu mın nəhlan kioalkeike məmə okioal marit, məto iərman nıkin tinəht rəkis məmə okuəpəs marit, kən suah kit tikə itəm tatəkəike kəm in məmə in tapəs marit, məto iərman əm in tatərəmərə e nıkin, kən nıkin tinəht rəkis məmə otəsölən marit e pətan əh, suah əh, in mın tatol nolən ətuatıp. ³⁸ Tol nəhlan, iərman itəm tatol marit e pətan wı, in tatol ətuatıp, məto iərman itəm təsolən marit, in tatol təwir maprəkis.

³⁹ Pətan otəkəike mətatig ilau rəhan iərman e nian rafin, məto okəmə rəhan iərman tımis, in titun nolən marit e suah kit mın itəm in tolkeike, məto nat kitiəh əm, in təike mol marit e iərman kit itəm tatəfak kəm İərəmərə. ⁴⁰ Məto e rəhak nətəligən, okəmə in tətətig əm nəhlan məsolən marit, kən nıkin otəgien taprəkis-in okəmə in tatol marit. Kən nıki k təht məmə Narmın Rəha Uhgın tətətig mın lak mos-ipa nəghatən əh kəm io.

8

Nəgwənən itəm katol sakrifais lan kəm narmı nat mın

¹ Kən roi u, iakəghat e nəgwənən mın itəm katol-pən sakrifais lan kəm narmı nat mın. Kitat kotitun məmə, “kitat rafin koatos nıtunən.” “Nıtunən” in nat kit itəm suah kit tətəusit ron, məto nolkeikeən tatiləkin matiləs-ipər etəmim. ² Okəmə suah kit nıkin təht məmə in titun pik nat, məto in təsitunən

əh natimnat itəm in otəkəike mītun. ³ Məto etəmim itəm tolkeike Uhgın, Uhgın titun in.

⁴ ? Kən tahro e nagwənən mın itəm katol-pən sakrifais lan kəm narmi nat mın? Kitat kotitun məmə narmi nat in nat əpnapın əm kit e nətueintən, kən uhgın əlkələh mın kotikə, məto Uhgın kitiəh əm. ⁵ Katən məmə, “uhgın əlkələh” mın ne “iərəməərə əlkələh” mın tepət əh-ikin. Inu neiuəən əm. Məto nıpahrienən netəmim neen koatəfak kəm ilat. Məto nat əpnapın okəmə uhgın əlkələh mın əh-ikin, əpəh e neai o əpəh ləhau e nətueintən, ⁶ məto o kitat, Uhgın kitiəh əm, Tata Uhgın. Natimnat rafın təmiş-pən lan, kən təmos-ıpa nəmegəhən kəm kitat məmə kitat okotol nəwian. Kən İərəməərə kitiəh əm, İesu Kristo, kən Uhgın təmol natimnat rafın agın e Kristo, kən e Kristo kitat koatəmegəh.

⁷ Məto sənəmə netəmim rafın kotitun nəghatən u. Aupən, netəmim neen kəmotəfak kəm narmi nat mın nian rafın. Məto roiu, nian koatun mit itəm kəmol sakrifais lan kəm narmi nat, nıkilat təht məmə koatəfak kəm uhgın əlkələh mın pahrien. Kən ilat koatəto məmə koatol təfagə rat məto-inu nıkilat təsəskasikən. ⁸ Məto nagwənən təsolən kitat kotuwa iuəhkir o Uhgın. Okəmə kəsotunən mit əh, o kotun mit əh, nətəligən rəha Uhgın kəm kitat in tahmen əm.

⁹ Təwır əm, nəkotitun nətəu-pənən suatıp itəm nakotolkeike, məto oatəto itəmat. Sotolən nat kit itəm nakotolkeike məto in otol məmə piatəmat kit o winitəmat kit itəm nıkin təsəskasikən təme

e rəhan nəmegəhən. ¹⁰ Ekən nəhlan məto-inu okəmə suah kit itəm nikin təsəskasikən, tatehm itəmat itəm nakoatos nitunən əh, kən nakotuwin e nimə rəha narmi nat min məmə nakotagwən, kən tahro? Kəm-naka rəhatəmat nolən otuwpən rəhan nətəligən, kən in min otuwin mun mit itəm kəmotol sakrifais lan kəm narmi nat min, kən in tatol təfagə rat kit. ¹¹ Kən nitunən itəm nikitəmat təht məmə nakoatos, in tatərinkin etəm nikin təsəskasikən. Məto in piatat kit itəm Kristo təmimis ron. ¹² Nian nəkoatol nolən rat e itəmat kit e nolən əh, matərinkin nikin təsəskasikən, kən nəkoatol təfagə rat e Kristo. ¹³ Tol nəhlan, okəmə nat kit itəm iatun tol piak tatəme e rəhan nəmegəhən, kən təwir məmə esun minən mit nian kit ne məmə otəsəməən e rəhan nəmegəhən.

9

Pol təmuhalpin nəghatən itəm katətu-pən lan

¹ ? Nikitəmat təht məmə ekıtun nolən nat naka itəm iakolkeike, o kəp? !Əwəh! ? Io aposol kit, o kəp? !Əwəh! ? Eməplan Iesu İərəməərə rəhatat e niganəmtək, o kəp? !Əwəh! ? Itəmat u noa rəhak wək e İərəməərə, o kəp? !Əwəh!

² Okəmə netənim neen koatən məmə sənəmə io aposol, məto nıpahrienən, itəmat nəsoıtun nənən nəhlan, məto-inu nəmegəhən rəhatəmat e İərəməərə tatəgətun məmə io aposol kit.

³ Ekuhalpin nəghatən rəha netənim neen itəm koatən məmə io sənəmə aposol kit. ⁴ ? Nian ki-tat aposol min koatəpəh otəmat o nagwənən ne

8:9: Rom 14:13-15; Kal 5:13

8:11: Rom 14:15,20

8:13:

Rom 14:21

9:1: Wək 22:17-18; 26:16; 1 Kor 15:8-9

9:2: 2

Kor 3:2-3

nat okənim ne, in ətuatip o kəp? Əwəh, itəmat nəkotitun. ⁵ Aposol min neen, ne pia İərəmərə min, ne Pita,* rəhalat nıpitan itəm koatəfak koatuarisig-in ilat nian ilat kotaliwək moatol wək rəha İərəmərə. ?In tətuatip məmə kitat kotal tahmenahmen əm, o kəp? Əwəh, itəmat nəkotitun. ⁶ ? O nikitəmat təht məmə io əm ne Panapas, itımlau pisin əm ekuəkəike mioal atip wək o natigən rəhatımlau?

⁷ Otətəlig-in-tu, tol nəhlan. ?Pah tatol mopael məto təsolkeikeən məmə katətou in lan? ?O, pah tətəsum məsunən nagwənən lan? ?O, pah tətəgwən nat megəh min məsunən əh kit ne?

⁸ ?Nikitəmat təht məmə natımnat min itəm iatəghat-in, koatısi-pən əm o nətəligən rəha netəmim? !Kəp! Lou tatən nat kitıəh əm. ⁹ Kəməte e Lou rəha Moses məmə, “Nian nakotasig kau motuwa məmə otol wək mewig-ewig e wit, sotalısən nohlin pəs ton nımısmısi wit neen.”† ?Təhro? ?Niki Uhgın tatəht əm kau min, ¹⁰ o nıkin tatəht min kitat? Əwəh, kəmos-ipa lou u o rəhatat nəwırən, məto-inu netəm itəm kotaupən motəfe nat e nasumən, ne netəm koatuarisig motəulək ikın, ilat rafın nətəligən rəhalat kitıəh əm məmə okotos nagwənən e nasumən u. ¹¹ E wək min rəhatımat, tahmen əm məmə emotasum kit məmə itəmat nəkotəgwən ikın, inu nagwənən rəha narmıtəmat. ?Kən təhro, tiəkis otəmat məmə nakotos-ipa nagwənən neen rəha nıpətın kəm

---

9:4: Luk 10:8 * **9:5:** Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, ‘Kefas’ itəm in nərgın kit min rəha Pita † **9:9:** wit: Əplan e tiksonari.

9:9: Dut 25:4; 1 Tim 5:18 **9:10:** 2 Tim 2:6

itimat? ¹² Netəm pişin neen kotitun nətapəh-inən nagwənən otəmat, kən in tətuatip əm, məto ilat koatol wək rəha Uhgın. ?Kən tahro e itimat? ! Nətapəhən rəhatimat in tətuatip agin!

Məto itimat esətölən kəm itəmat məmə itimat ekotitun mihin nolən. Məto itimat ekotol natimnat rafin itəm ekotitun nolən, nat əpnəpin in tiəkis, məmə esotahtosig-inən namnusən təwir rəha Kristo. ¹³ ?Nəkotitun o kəp məmə, netəmim itəm koatol wək e Nimə Rəha Uhgın, koatos nigilat ikin nagwənən? Kən netəmim itəm koatol wək e olta, ikin katol sakrifais ikin, koatos nigilat ikin nagwənən. ¹⁴ E suatip kitiəh əm, İərəməərə təmən məmə, netəmim itəm koatən-iarəp namnusən təwir, rəhalat natimnat o natigən otəkəike mişi-pən ikin.

¹⁵ Məto esətapəh-inən kəm itəmat o nat naka itəm tətuatip əm kən ekitun nətapəh-inən. Eməsəteən naoa u məmə itəmat nəkotol natimnat min neen əh kəm io. İatausit məşin məmə iatən-iarəp namnusən təwir kəsətouən io lan. Kən esolkeike agin-əhən məmə ekətəu-pən suatip pişin. Nimişən in təwir taprəkis-in suatip pişin.

¹⁶ Məto esausitən məmə iatən-iarəp namnusən təwir məto-inu, ekəike mən-iarəp. !Kəsi, nahməən asol otuwa ron io okəmə esən-iarəpən namnusən təwir! ¹⁷ Okəmə iatən-iarəp nəghatən rəha Uhgın məto-inu iakolkeike mol nulan, kən tətuatip məmə ekos nətouən lan. Məto in Uhgın əm itəm təmitəpun io məmə ekol wək u, kən tol nəhlan, ekəike mol. ¹⁸ ?Kən rəhak nətouən in naka? In

əm u, məmə nian ekən-iarəp namnusən təwīr, ekən-iarəp əpnapīn əm, məsosən nətouən lan, kən tol nəhlan esətapəhən o nat kit, nat əpnapīn in tətuatip məmə ekol.

¹⁹ Suah kit təsərəmərəən lak, məto io emos-iahau atip io məmə io slef əm rəha netəmim rafin məmə ekiuw-pa tepət kotuwa o Kristo. ²⁰ Nian emətan itimat netəm Isrel, emuwa mahmen e netəm Isrel məmə ekiuw-pa ilat kotuwa o Kristo. Kən nat əpnapīn Lou təsərəmərəən lak, nian emətan itimat netəm koatətəu-pən Lou, emuwa mahmen elat, məmə ekiuw-pa ilat kotuwa o Kristo. ²¹ Nian emətan itimat netəm kəsotətəu-pənən Lou, emuwa mahmen elat. Məto esəra kinən lou rəha Uhgīn, kəp. Lou rəha Kristo tatərəmərə lak. Emol nəhlan məmə ekiuw-pa ilat kotuwa o Kristo. ²² Nian emətan itimat netəm rəhalat nahatətəən təsəskasikən, emuwa mahmen elat məmə ekiuw-pa ilat kotuwa o Kristo. Emuwa mahmen e netəmim rafin məmə e nolən mīn rafin ekiuw-pa neen kotuwa o Kristo. ²³ Iatol nəhlan o namnusən təwīr məmə io mīn ekos natimnat wīr mīn rəhan.

²⁴ ?Nəkotitun o kəp məmə, e nāiuən, netəmim rafin koataiu, məto kitiah əm tatol win? Kən təwīr məmə nakotaiu e nolən rəha nāiuən itəm nakotalkut pīk məmə onəkotol win. ²⁵ Netəmim itəm kotolkeike məmə kotuwīn e nāiuən, kotətuakəm əskasik o rəhalat nāiuən. Koatol məmə okotol win e nat kit itəm otəpanikə, məto kitat koatol məmə kitat okotol win e nat kit itəm tətətig lilin. ²⁶ Tol nəhlan, tahmen e nāiuən, esaiu əpnapīnən, kən tahmen e boksig, esəht-

---

9:20: Wək 21:20-26

9:22: 2 Kor 11:29

9:25: Fil 3:14; 2

Tim 2:4-5; 4:7-8

arəpənən tahmen e etəmim tatəht magoagəp.
²⁷ !Kəp! İatətuakəm kəm nıpətık məmə otuwa
 rəhak slef. İatol nəhlan məmə, nian emən-iarəp
 namnusən təwır kəm netəmim tepət rəkis məmə
 ilat okotuwa e naiuən əh, kən io ekəsuwamən
 mahmen e etəmim itəm təmətğəhl lou rəha naiuən
 kən kərakin e naiuən.

10

Pol təmən-iarəp nolən rəha netəm İsrəl aupən

¹ Piak mın ne wınık mın, iakolkeike məmə
 nəkotıtun məmə nian tıpıtımat mın kəmotiet İjip,
 ilat rafın, mal napuə təmətəğəhl olat, kən ilat rafın
 kəmotuwın-pən itəhəi u katən məmə Nıtəhəi Asiə.

² Kən e mal napuə ne nıtəhəi, Uhgın təmöl baptais
 elat rafın məmə okotuwa netəmim rəha Moses.

³ Kən ilat rafın kəmotun nagwənən kitiəh əm itəm
 təmisi-pən e Narmın Rəha Uhgın, ⁴ kən motənim
 nəhau kitiəh əm itəm təmisi-pən e Narmın Rəha
 Uhgın, məto-inu kəmotənim nəhau e kəpiel rəha
 Narmın Rəha Uhgın itəm təmətan ilat mın ilat,
 kən kəpiel əh in Kristo. ⁵ Nat əpnapın ilat kəmotol
 nəhlan, məto Uhgın nıkin təməsagienən olat tepət,
 kən ilat tepət kəmotimis əpəh ikın pısın pısın mın
 taruən-aruən ikın.

⁶ Kən Uhgın təmegəhan-in natımnat mın əh
 məmə ilat nəmtətin mın məmə otəhgaiir etat
 motəğətun itat, kən okəsotolən tıkirilat motələhəu-
 pən rəhatat nətəligən e nolən rat mın tahmen
 e itəm kəmotol aupən. ⁷ Əsotətəu-pənən nolən

9:27: Rom 8:13; 13:14   **10:1:** Eks 13:21-22   **10:1:** Eks 14:22

10:3: Jon 6:31; Eks 16:4,35   **10:4:** Eks 17:6; Nam 20:11   **10:5:**

Nam 14:29-30   **10:6:** Nam 11:4,34; 1 Kor 10:11

rəha nəfakən kəm narmi nat mīn tahmen elat neen kəmoatol aupən. Naoa Rəha Uhgīn tatən məmə, “Netəmim kəmotəpələh məmə okotagwən motənim, kən motətul məmə okotol danis u tiuw-pən ilat tərət ikin.” ⁸ Tərət məmə kitat okotit anion nīpitan tahmen elat neen kəmoatol aupən, kən ilat rafin tuente-tri-taosan kəmotimis e nian kitiəh əm. ⁹ Tərət məmə kitat okotol natimnat itəm otiuw neməha rəha Iərəmərə* tahmen elat neen kəmoatol aupən, kən sinek tus ilat kotimis. ¹⁰ Tərət məmə nakotən nīkali Uhgīn tahmen elat neen kəmoatol aupən, kən nagelo rəha nīmīsən tohamnu ilat.

¹¹ Kən Uhgīn təmegəhan-in natimnat mīn əh məmə otuwa e nəmegəhən rəhalat, məmə ilat nəmtətin mīn, kən kəmətə ilat məmə okotəhgaiir etat motəgətun itat, itəm koatətig roiu məmə namnun nian tatuwa iuəhkīr. ¹² Kən okəmə nīkitəmat təht məmə nakotətul əskasik, oatəto wīr itəmat, mətə-inu itəmat mīn nəkotitun nəmēən e nolən rat mīn əh. ¹³ Nos-ipən-os-ipənən itəm tatuwa e nəmegəhən rəhatəmat tahmen əm e itəm katol mihin e netəmim rafin. Mətə nian rafin, Uhgīn tatol rəhan nəghatən, kən otəsegəhan-inən nos-ipən-os-ipənən otuwa e nəmegəhən rəhatəmat məmə in təkəsik maprəkis-in nəsanənən rəhatəmat. Mətə nian nos-ipən-os-ipənən tatuwa e nəmegəhən rəhatəmat, Uhgīn otol suatip kit məmə onəkotitun nosən nətulən

---

10:7: Eks 32:4,6,19   **10:8:** Nam 25:1-9   * **10:9:** Tatəghat o nolən rəha netəmim itəm koatol nolən rat kit, kən nolən rat kit mīn, tatuwīn matuwīn məmə okotəplan okəmə Uhgīn otol nalpīnən o kəp.   **10:9:** Eks 17:2   **10:9:** Nam 21:5,6   **10:10:** Nam 16:41-50; 17:5,10

rəhatəmat, məmə nat əh otəsiuw-pənən itəmat e nərətən.

Narmi nat min ne iəfak min

¹⁴ Tol nəhlan rəhak min, otagim rəkis e nolən rəha nəfakən kəm narmi nat min. ¹⁵ Itəmat netəm kotenatig, kən otakil atip nəghatən rəhak məmə in təwir o tərət. ¹⁶ Nian kitat kotagwen e Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu, kən motən kəm Uhgın məmə nikitat tagien o nənimən, kən moatənim nənimən əh, tahmen məmə kitat koatuwa moatol kitiah kitat Kristo e nitan. ?Iatən pahrien, o kəp? Kən nian kitat koatun pıret itəm kotəmkas katoor, kitat koatuwa kitiah kitat Kristo. ?Iatən pahrien, o kəp? ¹⁷ Kitat u netənim tepət, məto kotahmen e nıpətın kitiah əm, məto-inu pıret kitiah əm, kən kitat rafin koatun əm pıret əh.

¹⁸ Nikitəmat tətəht nolən rəha netəm Isrel. Nian etəm tatol sakrifais kəm Uhgın, kən netənim neen koatun mit itəm kəmol sakrifais lan, tahmen əm məmə ilat rafin kəmotuwa kitiah ilat Uhgın e sakrifais əh. ?Inu nıpahrienən, o kəp? Əwəh, in nıpahrienən.

¹⁹ ?Naka nıpəti rəhak nəghatən min? ?Tahro? ?Iakatən məmə mit itəm katol sakrifais lan kəm narmi nat min nəsanənən əh-ikin rəhalat, o kəp? Kəp. ?O tahro? ?Iakatən məmə narmi nat min, ilat uhgın əlkələh min neen, o kəp? Kəp. ²⁰ Məto iakatən məmə nian netənim koatol sakrifais kəm narmi nat min, koatol kəm iərmis min, kəsotolən kəm Uhgın. Kən esolkeikeən məmə nakotuwa kitiah itəmat iərmis min. ²¹ Okol nəsuwınən mun

10:16: Mat 26:26-28   **10:17:** Rom 12:5   **10:18:** Lev 7:6

10:19: 1 Kor 8:4   **10:20:** Dut 32:17; Nol Əpən 9:20

p̄iret ne wain e Nagw̄ənən R̄əha N̄əmt̄ətin R̄əha Iesu, k̄ən mat̄ig muw̄in m̄in e nim̄əfak r̄əha narmi nat m̄in mun sakrifais ne wain r̄əha īərm̄is m̄in ilat net̄əm koat̄əfak lan. ²² ?Tahro? ?N̄əkoatol m̄əmə Īəṛəməṛə otetet it̄əmat tahmen e net̄əm Is-rel? ?N̄ikit̄əmat t̄əht m̄əmə n̄əsan̄ənən r̄əhatat tep̄ət mapr̄əkis-in r̄əha Uhḡin?

²³ It̄əmat nakoat̄ən m̄əmə, “T̄əw̄ir əm m̄əmə ekol nat̄imnat rafin it̄əm iakolkeike.” M̄əto io ek̄ən m̄əmə, s̄ənəmə ilat rafin koatasitu et̄əmat. It̄əmat nakoat̄ən m̄əmə, “T̄əw̄ir əm m̄əmə ekol nat̄imnat rafin it̄əm iakolkeike.” M̄əto io ek̄ən m̄əmə s̄ənəmə ilat rafin it̄əm koatasitu e n̄əmeḡəh̄ən r̄əhat̄əmat. ²⁴ T̄əsəw̄ir̄ən m̄əmə it̄əmat kit tateḡəs-in at̄ip r̄əhan n̄əw̄ir̄ən, m̄əto tat̄ək̄əike meḡəs-in m̄in r̄əha net̄ənim m̄in neen.

²⁵ Otun əm mit rafin it̄əm katol-salim-in e maket, k̄ən m̄əsot̄əp̄əh-inən n̄əghat̄ən lan m̄əmə k̄əmol sakrifais lan k̄əm narmi nat m̄in, o k̄əp. K̄ən n̄ikit̄əmat t̄əsəht p̄ik̄ən. ²⁶ Nol̄ən əh t̄əw̄ir əm m̄əto-inu Naoa R̄əha Uhḡin tat̄ən m̄əmə, “N̄ətueint̄ən ne nat̄imnat rafin əh-ikin, ilat r̄əha Īəṛəməṛə.”

²⁷ K̄ən ok̄əmə et̄əm t̄əsəfak̄ən kit t̄ətap̄əh-in ik m̄əmə nakuw̄in e r̄əhan nim̄ə muagw̄ən, k̄ən n̄ikim tagien m̄əmə on̄əkuw̄in, un əm nagw̄ənən naka it̄əm tatos-ip̄in̄ə, m̄əsətap̄əh̄ən m̄əmə k̄əmol sakrifais lan k̄əm narmi nat m̄in o k̄əp. N̄ikim t̄əsəht p̄ik̄ən. ²⁸ M̄əto ok̄əmə kit t̄ən-ip̄in̄ə k̄əm ik m̄əmə, “K̄əmol sakrifais e mit u k̄əm narmi nat m̄in,” k̄ən t̄əw̄ir m̄əmə n̄əsun̄ən. N̄ikim otat̄əht suah əh, ne n̄ət̄əliḡən r̄əhan. ²⁹ S̄ənəmə nat t̄ərat ron ik, m̄əto

10:21: 2 Kor 6:15-16

10:22: Dut 32:21

10:23: 1 Kor 6:12

10:24: Rom 15:1-2

10:26: Sam 24:1

10:28: 1 Kor 8:7

in nat tərət e nətəligən rəhan əm. ?Məto təhro nətəligən rəha suah kit mīn otakil rəhak nolən itəm iakolkeike məmə ekol, kən mahtosig-in io məmə esolən nat kit? ³⁰ ?Okəmə iatən kəm Uhgīn məmə nīkik tagien o nagwənən, təhro okən rat io o nat kit itəm emən rəkis kəm Uhgīn məmə nīkik tagien lan?

³¹ Nəukəti nəghatən rafin əh tol nəhlan, nat naka itəm onəkol, o nakagwən, o nakənim, nəkəike mol ilat rafin e nolən itəm otıləs-ipər nərgi Uhgīn lan.

³² Solən məmə suah kit təme e rəhan nəmegəhən, okəmə in noanol rəha Isrel, o Iaihlua, o suah kit e niməfak rəha Uhgīn. ³³ Otol nolən əh təhmen e nolən rəhak itəm iatalkut məmə ekol nīki netəmim rafin kotagien e nolən mīn rafin. İatol nəhlan məto-inu esegəs-in atipən rəhak nəwīrən, məto rəha netəmim tepət, məmə Uhgīn otosmegəh ilat.

11

¹ Otasgəwīn io təhmen məmə io iatasgəwīn Kristo.

Nolən rəha nəfakən

² İatənwiwi itəmat məto-inu nəsotaluinən io e natimnat rafin itəm emol kən məgətun, kən naskəlīmən nəgətunən mīn təhmen əm məmə eməgətun itəmat lan.

³ Məto iakolkeike məmə itəmat rafin nəkotitun məmə rəhn-kapə netəmim rafin in Kristo itəm tərəmərə elat, kən rəhn-kapə pətan in rəhan iərman itəm tərəmərə lan, kən rəhn-kapə Kristo in Uhgīn itəm tərəmərə lan. ⁴ Suah kit tatol aulis

10:30: 1 Tim 4:4

10:31: Kol 3:17

10:32: Rom 14:13

10:33: 1 Kor 9:20-22

11:1: 1 Kor 4:16

11:3: Jen 3:16; Efes

Kristo okəmə təfətəin rəhn-kapə nian in tatəghat kəm Uhgīn e nəfakən o tatən-iarəp nəghatən itəm Uhgīn təmos-ipən kəm in. ⁵ Məto pətan tatol aulis rəhan iərman okəmə təsəfətəinən rəhn-kapə nian in tatəghat kəm Uhgīn e nəfakən o tatən-iarəp nəghatən itəm Uhgīn təmos-ipən kəm in. Nolən əh tahmen əm məmə təmak rəhn-kapə.* ⁶ !Okəmə pətan kit təsotolkeikən məmə otəfətəin rəhn-kapə nəhlan, təwīr məmə otəte əm noanun! Məto okəmə in tətəulis o nəteən noanun, o nakən rəhn-kapə, kən təwīr məmə otəfətəin rəhn-kapə. ⁷ Təwīr məmə suah kit təsəfətəinən rəhn-kapə məto-inu nian Uhgīn təmol etəmim, etəmim təmos narmi Uhgīn, kən matol-arəp nəwīrən rəha Uhgīn; məto pətan tatol-arəp nəwīrən rəha iərman rəhan. ⁸ Tol nəhlan məto-inu iərman təsisi-pənən e pətan, məto pətan təmisi-pən e iərman, ⁹ kən Uhgīn təməsolən iərman məmə in iasitu rəha pətan, məto təmol pətan məmə in iasitu rəha iərman. ¹⁰ Tol nəhlan, pətan otəkəike məfətəin rəhn-kapə itəm tatəgətun məmə tətisiəi-in rəhan iərman məto-inu nagelo mīn koatəplan.

¹¹ Məto o kitat u kəmotuwa kitəh kitat Iərəmərə, pətan təsatig atipən e iərman, kən iərman mīn təsatig atipən e pətan, ¹² məto-inu pətan təmisi-pən e iərman, kən tahmen mīn əm, iərman, pətan təmīləs. Məto natimnat rafin təmisi-pən o Uhgīn.

¹³ Otakil atip nat u məmə otətəuatip məmə pətan

---

* **11:5:** Okəmə pətan kit təmak rəhn-kapə, in nat kit rəha naulisən. Netəmim neen koatən məmə in nəmtətīn kit məmə katol nalpīnən kit kəm in, kən netəmim neen koatən məmə in nəmtətīn kit məmə in pətan rəha nausitən. **11:7:** Jen 1:26-27 **11:9:** Jen 2:18-23

itəm tatəfak kəm Uhgïn təsəfətainən rəhn-kapə, o kəp. ¹⁴ Netəmim rafin kotitun məmə iərman itəm noanun kaifəməh, tatol aulis in. ¹⁵ Məto okəmə pətan kit noanun kaifəməh, nikin tagien lan kən katisiai-in in lan, məto-inu noanun əh Uhgïn təmos-ipən məmə otəfətain rəhn-kapə. ¹⁶ Məto okəmə suah kit tolkeike məmə otəghat o nat əh, kən iaten nəhlan məmə nolən kit mïn tikə e itəm u, kən niməfak pisin pisin mïn rafin koatol tahmen-ahmen əm.

Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu

¹⁷ E nəghatən mïn itəm ekən kəm itəmat əh-roiu, oesənwiwiən itəmat məto-inu nəpələh-kələhən rəhatəmat təsasituən, məto tatərəkïn əm itəmat. ¹⁸ Emaupən məto məmə nian nakoatuəfimïn itəmat mïn məmə nakotəfak, kən moatəhap-əhap itəmat mïn. Kən nīkik təht məmə o nəghatən mïn əh, neen nīpahrienən, ¹⁹ məto-inu nəhap-əhapən mïn otəkəike motuwa məmə okəplan ətuatip məmə pah tatəfak pahrien.

²⁰ !Nian nakoatuəfimïn itəmat mïn, nakoatən məmə nakoatun Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu, məto otəplan-tu nolən u rəhatəmat! Sənəmə Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu, ²¹ məto-inu nian nakotagwən, itəmat kitiah kitiah koatəkəike əm kəsəsağginən ilat mïn neen. Kit nəumis tatus əh, kit tinapis rəkis. ²² ?Rəhatəmat latuənu tikə məmə nakotaupən motagwən ikin? ?O itəmat nəsotisiai-inən niməfak rəha Uhgïn, kən moatol aulis ian-rat mïn? ?Kən ekən məmə naka kəm itəmat? ?Ekənwiwi itəmat o nolən əh? !Kəp, tiəkis ağin-əh!

²³ Mæto-inu, emægætun rækis itəmat nəgætunən itəm təmişipən o Iəramərə. E lapin əh uarisig kegəhan-in-pən e nelmi tikimər min, in təmos pīret, ²⁴ kən mən kəm Uhgīn tagkiu ron, kən məmkaş, kən məmə, “Inu nīpətīk itəm otitəgīt otəmat. Otol mihin kən nikitəmat tatəht io.” ²⁵ E nolən kitiah əm, nian kinotagwən rækis, in tos kap wain mən məmə, “Kap wain u in nəniəkisən wi rəha nəsituən itəm tatuwa e nitak. Otol mihin nian rafin nakoatənim, nikitəmat tatəht io.” ²⁶ O nat əh, nian rafin nakotun pīret u, o nakotənim kap wain u, onəkotəkəike motən-iarəp nīmīsən rəha Iəramərə mətəarus titəlig-pa min.

²⁷ Tol nəhlan, etəmim pah itəm tatun pīret o tatənim kap wain u rəha Iəramərə e nolən kit itəm təsətuatipən, in tatol təfagə o nərəkīnən nīpətīn ne nita Iəramərə. ²⁸ Etəmim otəkəike makil rəhan nəmegəhən pītən, uarisig təpanun pīret ne mənīm kap wain, ²⁹ mətə-inu etəmim itəm tatun matənim, mətə nīkin təsəht wirən nīpətī Iəramərə, nunən ne nənimən itəm in tatol tatiuw-pa atip əm nalpīnən kəm in. ³⁰ Mətə o nat əh, itəmat tepət nakotəpou matīmīs, kən itəmat neen kinotīmīs rækis. ³¹ Mətə okəmə kitat kotakil atip nolən min rəhatat, Iəramərə təsakilən kitat mol nalpīnən kəm kitat. ³² Nian Iəramərə takil kitat mol nalpīnən kəm kitat, in tatol məmə kitat okotətuatip, məmə nian in otakil netəmim e nətueintən mən nalpīnən rəhalat məmə okotīmīs, kən kitat okəsotosən nalpīnən əh kitat min ilat.

11:25: Eks 24:6-8; Hip 8:8-13   **11:26:** Mat 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20   **11:27:** Hip 10:29   **11:32:** Hip 12:5-6

³³ Tol nəhlən piak mīn ne wīnik mīn, nian nakotuwa kitiah məmə nakotagwən, otəsaḡin itəmat mīn. ³⁴ Okəmə suah kit nəumis nus, təwīr məmə otagwən iman ikin latuənu, məmə nian nakoatuəfimin, Uḡin otəsos-ipənən nalpinən kəm itəmat o nolən mīn əh rəhatəmat. Nian ekimnə, oekos-ipinə suatip e natimnat pişin neen mīn itəm nakoatətapəh ron.

12

Nəsanənən pişin pişin mīn rəha Narmīn Rəha Uḡin

¹ Piak mīn ne wīnik mīn, pəs ekəḡhat e nəsanənən pişin pişin mīn rəha Narmīn Rəha Uḡin itəm tatos-ipa kəm kitat, məto-inu iakolkeike məmə itəmat nəkotəkəike motitun. ² Itəmat nəkotitun məmə aupən, nian nəməsotəfakən kəm Uḡin, katiuw-pən rəhatəmat nətəliḡən katit itəmat e suatip o nəfakən kəm narmi nat mīn itəm kəsotəḡhatən. ³ Tol nəhlən, ekən kəm itəmat məmə suah kit tikə itəm tatəḡhat e nəsanənən rəha Narmīn Rəha Uḡin matən rat Iesu, kən suah kit mīn okol təsənən məmə, “Iesu in Iərəməərə,” məto Narmīn Rəha Uḡin, in əm tol etəmim tatən.

⁴ Nəsanənən pişin pişin mīn rəha Narmīn Rəha Uḡin itəm tatos-ipa kəm kitat, məto koatisi-pən e Narmīn Rəha Uḡin kitiah əm. ⁵ Kitat koatol wək pişin pişin tepət, məto Iərəməərə kitiah əm itəm koatol wək rəhan. ⁶ Kitat koatol wək e nolən pişin pişin tepət, məto in Uḡin kitiah əm itəm tatol wək e

nəmegəhən rəha netəmim rafin məmə ilat okoatol wək mīn əh rafin.

⁷ Kən Narmin Rəha Uhgīn tatos-ipa rəhan nəsanənən pīsīn pīsīn mīn kəm kitat kitiah kitiah məmə kitat okotasitu etat rafin. ⁸ O suah kit, Narmin tatos-ipən nəghatən rəha nenatigən. Kən kit mīn, Narmin kitiah əm tatos-ipən nəghatən rəha nītunən nat. ⁹ Kən kit mīn, Narmin kitiah əm tatos-ipən nahatətəən. Kən kit mīn, Narmin kitiah əh tatos-ipən nəsanənən o nol-wirən nīmīsən. ¹⁰ Kən kit mīn, tatos-ipən nəsanənən o nolən nat pīspīs mīn. Kən kit mīn, tatos-ipən nəghatən mīn itəm Uhgīn tatos-ipa. Kən kit mīn, tatos-ipən nəsanənən o nakilən narmin pīsīn pīsīn mīn. Kən kit mīn, tatos-ipən nəsanənən rəha nənən nəghatən ik pīsīn mīn.* Kən kit mīn əh, tatos-ipən nəsanənən o nənən nīptətī nəghatən ik pīsīn mīn əh. ¹¹ Nəsanənən mīn əh ilat rafin, koatīsī-pən əm e Narmin kitiah əm, kən tatos-ipa kəm kitat kitiah kitiah e suatīp mīn itəm in əm tolkeike.

¹² Nīpətī etəmim in kitiah əm, məto nolīn-olīn tēpət; kən nat əpnapīn nolīn-olīn pīsīn pīsīn mīn, ilat koatīlpīn e nīpətīn kitiah əm. Kən tol nəhlan, tahmen-amen əm e Kristo. ¹³ Kitat neen, kitat noanol mīn rəha Isrel, kitat neen Iaihlua mīn, neen slef mīn əm, neen sənəmə slef mīn, məto Narmin Rəha Uhgīn kitiah əm təmōl baptais e kitat rafin agīn-əh məmə, kəmotuwa nīpətī Kristo kitiah əm, kən kitat kəmos Narmin Rəha Uhgīn u kitiah əm.

---

* **12:10:** Nəsanənən rəha nənən nəghatən ik pīsīn mīn, tatəghat-in nəghatən mīn itəm suah kit tāsītunən. Əplan-tu 1 Kor 13:1, ne Wək 2:4. **12:11:** 1 Kor 7:7 **12:12:** 1 Kor 10:17 **12:13:** Kal 3:28

14 Otətəlig-in, nīpəti etəmim kəməsolən nolın kitiaħ əm, məto nolın tepət. 15 Okəmə nelkin tatən məmə, “Sənəmə io nelmin, kən tol nəhlan, sənəmə io noli nīpətin kit,” kən nəghatən rəhan təsolən məmə nelkin in sənəmə nolın nīpətin məsin. 16 Kən okəmə matəlgin tən məmə, “Sənəmə io niganəmtin, kən tol nəhlan, sənəmə io noli nīpətin kit,” kən nəghatən rəhan təsolən məmə matəlgin in sənəmə noli nīpətin məsin. 17 ?Okəmə nīpətin in niganəmtin rafin əm, kən otahro məto nat? ?Kən okəmə nīpətin in matəlgin rafin əm, kən otahro məto nəmiəwın nat? 18 Məto kəp, Uhgın təmoor nolın-olin nīpətin ilat rafin itəm in tolkeike məmə ilat okotol mihin. 19 ?Okəmə ilat rafin nolın kitiaħ əm, kən nīpətin pəhruən ikın? 20 Məto nīpahrienən, nolın-olin tepət, məto nīpətin kitiaħ əm.

21 Niganəmtin okol təsənən kəm nelmin məmə, “Io ekapəs ik, io enahmen rəkis.” Kən rəhn-kapə okol təsənən kəm nelkin mil məmə, “Io ekapəs itəmlau, io enahmen rəkis.” 22 Təsolən nəhlan. Nolın-olin nīpətıtət itəm nikitat təht məmə ilat kotəpou agın, ilat nat keike o nīpətıtət. 23 Kən nolın-olin nīpətıtət itəm nikitat təht məmə ilat nat əpnarın əm, koatol nolən rəha nisiaiın elat. Kən nolın-olin rəha naulisən, kitat koatehm wır ilat. 24 Məto nolın-olin nīpətıtət itəm təsolən naulisən, kitat kəsotolən nat agın elat. Məto Uhgın təmuəfimin nolın-olin nīpətıtət mın, kən matisiaiın nolın-olin mın itəm kitat koatehm-pən əm ilat. 25 Kən e nolən əh, nolın-olin nīpətıtət okəsotəhap-əhapən ilat mın, məto ilat okoatehm wır ilat mın rafin. 26 Okəmə nolın məsin tatəto nahməən, kən nolın mın ilat rafin okotəto nahməən ilat mın. Kən

okəmə nolın məsın katos-ipən nisiaiien kəm in, kən nolın mın rafin okotagien ilat mın.

²⁷ Nipəti nəghatən u məmə itəmat nipəti Kristo, kən itəmat rafin kitiəh kitiəh, itəmat nolın mın rəha nipəti Kristo. ²⁸ Kən e niməfak, Uhgın təmaupən mələhəu-pən aposol mın, kən uarisig un, ien mın, kən uarisig un, iəgətun mın. Kən təmələhəu-pən netəm koatol nat pispis, ne ilat itəm koatol-wir nimisən mın, kən netəm kotasitu e netəmim, kən netəm kotenatig itəm kotasitu o nənən rəha niməfak, kən netəm koatəghat e nəghatən ikın pisin mın. ²⁹ ?Netəmim rafin aposol mın? ? O netəmim rafin ien mın? ?O netəmim rafin iəgətun mın? ?O netəmim rafin nol nat pispis? ³⁰ ?O netəmim rafin koatol-wir nimisən mın? ?O netəmim rafin koatəghat e nəghatən ik pisin mın? ?O netəmim rafin koatən-iarəp nipəti nəghatən ik pisin mın? Kəp, təsolən nəhlan. ³¹ Məto təwir məmə nakotələhəu-pən əskasik nətəligən rəhatəmat o nosən nəsanənən pisin pisin mın itəm Narmın Rəha Uhgın tatos-ipa, ilat mın əh itəm kotəwir agın.

Məto roiu ekən-ipinə suatip wir agın-əh.

13

Nolkeikeən

¹ Okəmə iatəghat e nəghatən rəha netəm ik pisin mın, o nəghatən rəha nagelo mın, məto esosən nolkeikeən e nıkkik, iatəghat pik əm tahmen e suah kit itəm tatoh nuwigı dram, o tatoh əpnapın əm bel. ² Okəmə iatos nəsanənən itəm Narmın Rəha Uhgın tatos-ipa o nən-iarəpən nəghatən mın itəm

Uhgin tatos-ipa, mato esosən nolkeikeən e nīkik, io nat əpnapin əm. Kən okəmə ekıtun nat anion rafin ne nıtunən rafin, mato esosən nolkeikeən e nīkik, io nat əpnapin əm. Kən okəmə rəhak nahatətəən təkasi k məmə otol nıtot kit tiet, mato esosən nolkeikeən e nīkik, io nat əpnapin əm. ³Okəmə ekəmki-pən rafin rəhak natimnat kəm ian-rat mın, o ekegəhan-in nıpətik məmə nıgəm otus, mato esosən nolkeikeən e nīkik, esolən win e nat kit.

⁴ Nolən rəha nolkeikeən tol nulan: suah kit rəhan nətəligən təfəməh, kən matol təwır kəm netəmim, kən məsetəhakən e netəmim, kən məsos-ıpər atıpən, kən məsausit pikən, ⁵ kən məsol-pənən netəmim, məsalkutən o nərpın, kən nıkin təsahmə uəhaiən, kən təsaskəlım-iəkisən e nıkin nərətən itəm suah kit tatol lan. ⁶ Kən nıkin təsagienən o nolən rat mın, mato nıkin tagien əm o nolən wır mın rəha nıpahrienən. ⁷ Nolən rəha nokeikeən tol nulan: nat əpnapin suatıp rəha suah kit tiəkis, mato nian rafin suah əh tatətəu-pən əm, məsəhlmanən rəhan nahatətəən nian kit, kən nian rafin tatələhəu-pən əskasi k rəhan nətəligən e Uhgin, rəhan nahatətəən tatətul əm nulan e nian rəha nərətən.

⁸ Nolən rəha nolkeikeən namnun tikə. Mato rəha nən-ıarəpən nəghatən itəm Uhgin tatos-ıpa, otəpanıkə. Rəha nəghatən ik pısın mın, okotəpanıkə. Rəha nıtunən nat, otəpanıkə. ⁹ Tol nəhlan mato-inu nıtunən rəhatat noan məsın əm, kən koatən-ıarəp nəghatən itəm Uhgin tatos-ıpa noan məsın əm. ¹⁰ Mato nian İesu Kristo otuwa

min mol ətuatip natimnat rafin, kən nəsanənən min itəm Narmın Rəha Uhgın tatos-ipa roiu okotikə. ¹¹ Nian ematəkəku, ematəghat tahmen e suakəku, kən nitunən rəhak tahmen e rəha suakəku, kən nolən rəha nətəligən rəhak tahmen e rəha suakəku. Məto nian emuwa mol etəm-iasol in io, emələhəu nolən min rəha suakəku e məntaak. ¹² Roiu, kitat koatəplan noan məsin əm tahmen e suah kit itəm tateranəm e klas itəm toapoap. Məto e nian əh, kitat okotəplan əsas niğanəmti Uhgın. Roiu, ekıtun noan məsin əm, məto e nian əh, epanıtun əsas natimnat rafin, tahmen məmə Uhgın titun mihin io əh-roiu.

¹³ Kən roiu, nolən miləhal u kisił kətəhalətul: nolən rəha nahatətən, nolən rəha nələhəu-pənən əskasik nətəligən e Uhgın, ne nolən rəha nolkeikeən. Məto itəm təwir pik agin eləhal, in nolən rəha nolkeikeən.

14

Nən-iarəpən nəghatən itəm Uhgın tatos-ipa, ne nənən nəghatən ik pişin min

¹ Otalkut əskasik məmə nolkeikeən otərəməmə e nəmegəhən rəhatəmat, kən motalkut əskasik məmə onəkotos nəsanənən min itəm Narmın Rəha Uhgın tatos-ipa, kən otalkut pik təhmin min o nəsanənən rəha nən-iarəpən nəghatən itəm Uhgın tatos-ipa. ² Ekən nəhlan məto-inu itəmat kit itəm tatəghat e nəghatən ik pişin min, təsəghatən kəm netənim, məto tatəghat əm kəm Uhgın. Pahrien, suah kit tikə itəm titun nəghatən itəm in tatən, məto in tatən-iarəp nəghatən anion min e Narmın

Rəha Uhgın. ³ Məto netəmim rafin itəm kotən-iarəp nəghatən itəm Uhgın tatos-ipa, koatən kəm netəmim o niləkinən ilat, o niləs-ipərən nətəligən rəhalat, kən o nasituən mİLəs-ipər nİkilat. ⁴ Etəmim itəm tatəghat e nəghatən ik pİsın mın, tatiləkin atİp əm in, məto etəmim itəm tatən-iarəp nəghatən itəm Uhgın tatos-ipa, tatiləkin nİməfak. ⁵ İakolkeike məmə itəmat rafin aɡın-əh nakotəghat e nəghatən ik pİsın mın, məto təwİr pİk məmə nakotən-iarəp nəghatən itəm Uhgın tatos-ipa. Etəmim itəm tatən-iarəp nəghatən itəm Uhgın tatos-ipa, in tətəsitə pİk e nİməfak taprəkİs-in etəmim itəm tatəghat e nəghatən ik pİsın mın mətoarus in tən nİpətİn məmə otİləkin nİməfak.

⁶ Pİak mın ne wİnİk mın. ?Okəmə İatuwa otəmat kən matəghat e nəghatən ik pİsın mın, təhro nulan İo İakəwİr otəmat okəmə esol-arəpən nəghatən neen itəm kəmoatəhluaİɡ aıpən, o esosən nİtunən neen, o nəghatən itəm Uhgın tatos-ipa, o nəghatən rəha nəɡətunən? ⁷ Otətəlig-in o natİmnat təhmen e nau itəm kətahl, o kİta itəm katoh. Natİmnat mın əh kəsotəmegəhən, etəmim əm tatol İlat kotagət. Məto okəmə kəsotagət ətuatİpən, kən itəmat onəkotəruru məmə napuən naka İlat koatan. ⁸ Kən okəmə təwİ təsagət ətuatİpən, kən netəmim okotəruru məmə kotəkəİke motol əpen-əpenə o nəluəɡİNən. ⁹ Məto təhmen əm etəmat. ?Okəmə noatəghat e nəghatən itəm netəmim kotəruru, təhro nulan okotİtun nİpətİ nəghatən nakoatən? İtəmat onəkotəghat əm kəm magoagəp, məto netəmim kəsotosən nİpətİn. ¹⁰ Pəhrien məmə nəghatən mın tēpət e nətueİntən, məto İlat rafin nİpətİlat əh-İkİN. ¹¹ Kən okəmə esİtunən

nīpəti nəghatən itəm suah kit tatən-ipa kəm io, io iapispis kəm in, kən in iapispis kəm io. ¹² Tahmen əm etəmat. Itəmat nakotolkeike nəsanənən mīn rəha Narmīn Rəha Uhgīn, kən tol nəhlan, otalkut məmə nakotiləkin nīməfak e nəsanənən mīn itəm okotasitu pīk lan.

¹³ Məto-inu o nat əh, okəmə itəmat kit tatəghat e nəghatən ik pīsīn mīn, otəkəike məfak mīn məmə Uhgīn otos-ipən nīpəti nəghatən u məmə otən-iarəp kəm nīməfak. ¹⁴ Okəmə iatəfak e nəghatən ik pīsīn mīn, nīkik tatəfak məto nətəligən rəhak tatətul əpnarīn əm. ¹⁵ ?Kən ekahro? Ekəfak e nīkik, məto ekəfak mīn e nətəligən rəhak. Kən ekan napuən e nīkik, məto ekan mīn napuən e nətəligən rəhak. ¹⁶ ?Okəmə nakatənwiwi Uhgīn e nīkim e nəghatən pīsīn, tahro suah kit itəm təruru nəghatən u in otən “Əwəh” e rəham nəfakən, məto-inu in təruru nat itəm nakatən? ¹⁷ Kəm-naka natənwiwi wir Uhgīn, məto nəsiləkinən etəmim pīsīn kit mīn.

¹⁸ Iatən tagkiu kəm Uhgīn məmə iatəghat e nəghatən ik pīsīn mīn taprəkis-in itəmat rafīn. ¹⁹ Məto e nīməfak, okəmə iatəgətun netəmim e nəghatən faif əm itəm kotitun, inu təwir aɡīn maprəkis-in məmə ekən nəghatən ten-taosan e nəghatən pīsīn itəm kinotəruru.

²⁰ Piak mīn ne wīnik mīn. Sotolən nətəligən rəhatəmat tahmen e nīsualkələh. Təwir məmə nəkotahmen e nīsualkələh itəm kotəruru əh nolən rat. Məto e nətəligən rəhatəmat, təwir məmə nakotimətə. ²¹ Kəmətə nəhlan e Lou rəha Moses məmə,

“Ekol mēmә netәм koatәghat e nәghatән ik pisin min okotән rәhak nәghatән kәм rәhak netәmim.

Kән ilat okotәto nәghatән min rәha iapispis min, Mәto nat әpnapin ilat okotәto nat әh itәм tol pisin, okol kәsotәtәlig-inән io.

Iәрәmәрә tatән mihin.”

²² Tol nәhlan, nәghatән ik pisin min, in nәmtәtin kit rәha netәmim itәм kәsotәfakән, sәnәmә nәmtәtin kit rәha iәfak min. Mәto nian suah kit tatән-iarәp nәghatән itәм Uhgин tatos-ipa, in rәha iәfak min, sәnәmә rәha netәм kәsotәfakән. ²³ ?Tol nәhlan, okәмә nimәfak apiәpiә tatuәfimin, kән netәmim rafin koatәghat e nәghatән ik pisin min, kән ilat neen itәм kәsotitunән, o netәм kәsotәfakән kotuwa imә, ilat okotән mēmә itәmat nakotalmәl, o kәp? ²⁴ Mәto okәмә etәм tәsәfakән kit, o etәм tәruru tuwa imә nian netәmim rafin koatән-iarәp nәghatән itәм Uhgин tatos-ipa, kән nәghatән rәhatәmat otek nikin, kән in otitun mēmә in iol tәfagә, kән nәghatән min әh otakil rәhan nolән, ²⁵ kән rәhan tәfagә min itәм koatәhluaig otuwa e nәhag-әhagән. O nat әh, in otiet morin e nisiiian matәfak kәм Uhgин, matән-iarәp mēmә, “!Itәmat pahrien Uhgин nakoatan!”

Nәlәhәu әtuatipән nolән rәha nәfakән

²⁶ Piak min ne winik min. Pәs iakән nipәti rәhak nәghatән min roiu. Nian itәmat rafin nako-tuwa kitiah e nuәfiminән o nәfakән, itәmat rafin kitiah kitiah rәhatәmat әh-ikin wәk o nolән, neen

koatan napuən, neen katəgətun ilat, neen koatol-arəp nəghatən neen itəm kəmoatəhluaig aupən, neen koatəghat e nəghatən ik pişin min, neen koatən niṗəti nəghatən min əh. Onəkotəkəike moatol natimnat min əh o niləkinən niməfak təskasik. ²⁷ Okəmə netənim neen koatəghat e nəghatən pişin, kəiu o kəm-naka kisil əm okotəghat. Kit otən rəhan u, uarisig kit, kənu kit min tən rəhan, kən suah kit otəkəike mən niṗəti nəghatən min əh. ²⁸ Okəmə etənim tikə o nən-iarəpən niṗəti nəghatən min əh, etəm itəm otəghat e nəghatən pişin, otəkəike məsəghatən e niməfak, kən məghat anion kəm Uhgın.

²⁹ Təwir məmə ien kəiu o kisil okotəghat, kən netənim neen okotakil wir nəghatən koatən. ³⁰ Kən okəmə Uhgın tatol əp nəghatən kit itəm təmatəhluaig aupən tatuwa o suah kit itəm tatəpələh, təwir məmə etəm təmaupən matəghat otapəs nəghatən. ³¹ Tol nəhlan, itəmat itəm nakotən-iarəp nəghatən itəm Uhgın tatos-ipa, kit otaupən məghat, kənu kit min, u kit min məmə nakotəgətun netənim rafin, kiləs-ipər nətəligən rəhalat. ³² Sotaluinən məmə ien min koatərəməə e nikilat məmə kotitun nən-iarəpən nəghatən rəhalat e nian itəm in tətuatip o nənən, ³³ məto-inu Uhgın sənəmə in Uhgın rəha nolən nəruruən e nat, məto in Uhgın rəha nəməlinuən, təhmen e niməfak min rafin.

³⁴ Nian katəfak lan, niṗitan okəsotagətən, məto-inu təsətuatipən məmə okotəghat. Məto okotəkəike moatətəlig-in netəm-iasol rəha niməfak, təhmen

əm e itəm Lou tatən mihin. ³⁵ Okəmә kotalkeike mämә kotitun nat kit, okotəkәike kәtapәh o rәhalat nәman mın әpәh latuәnu, mәto-inu tol naulisән mämә pәtan otәghat әpәh e nimәfak.

³⁶ ? Tahro? ? Nikitәmat tәht mämә nәghatән rәha Uhgın tәmaupән miet-arәpa otәmat? ? O nikitәmat tәht mämә nәghatән rәha Uhgın tәmuwa әm otәmat? ³⁷ Okәмә itәmat kit nikin tәht mämә in ien kit, o Narmın Rәha Uhgın tәmos-ipән nәsanәнән kit kәм in, in otәkәike mән nipahrienән e nәghatән itәм iatәte kәм itәmat mämә in nәwia Iәrәmәrә. ³⁸ Okәмә tapәs nәнән nipahrienән e nәghatән u, in okәsән mınән nipahrienән e rәhan nәghatән.

³⁹ Tol nәhlan, piak mın ne wınik mın, tәwir mämә nakotolkeike mämә nakotән-iarәp nәghatән itәм Uhgın tatos-ipa, kән mәsotәtlosig-inән nәнән nәghatән ik pisin mın. ⁴⁰ Mәto e natimnat rafin agın itәм nәkoatol e nәfakән, otol e nolән itәм in tәtuatip o nimәfak, motәtәu-pән wir nolән rәha nәfakән.

15

Kristo tәmәmegәh mın e nimisән

¹ Piak mın ne wınik mın. Iakolkeike mämә ekән-iarәp mın kәм itәmat namnusән tәwir itәм ematән-iarәp kәм itәmat aupән, nәmotos e nikitәmat, kән motos rәhatәmat ikın nәtulән lan.

² Okәмә nakotaskәlim әskasik namnusән tәwir әtuatip itәм io emән-iarәp kәм itәmat, Uhgın otosmegәh itәmat lan. Mәto okәмә nakotapәs

nat ətuatıp, motahatətə e nəghatən pisin, kən nahatətən rəhatəmat in nat əpnapin əm.

³ Natımnat itəm io eməto, ilat nat keike, kən enən-ıpinə rəkis kəm itəmat məmə, Kristo təmimis o rəhatat nolən rat mın tahmen e Naoa Rəha Uhgın təmən rəkis mihin, ⁴kəmitənim, kən təmegəh mın e nımisən e nian itəm tatol kisil lan tahmen əm e Naoa Rəha Uhgın təmən rəkis mihin, ⁵ kən təmaupən miet-arəp o Pita, uarisig u, o rəhan netəm tuelef. ⁶ Uarisig lan, in təmiet-arəp mın o piətət mın taprəkis-in faif-hanrit e nian kitiaəh əm, u ilat tepət koatəmegəh əh, məto neen kinotimis rəkis. ⁷ Kən uarisig, tiet-arəpa o Jemes, kən o aposol mın rafin. ⁸ Kən uarisig elat rafin, in təmiet-arəpa mın ron io, nat əpnapin io ekahmen e suakəku itəm təsaiirən e nian ətuatıp rəhan.

⁹ Tol nəhlan, io ləhau agin e aposol mın rafin, kən esahmenən məmə netənim okotaun-in io məmə io aposol kit, məto-inu ematol nəratən kəm nıməfak rəha Uhgın aupən. ¹⁰ Məto e nəwırən itəm Uhgın təmawte-in kəm io, emuwa mahmen nulan roiu, kən nəwırən əh təsuwa əpnapinən məto noan əh-ikin. Nıpahrienən, emol wək taprəkis-in rafin aposol mın, məto sənəmə e rəhak əm nəsanənən, məto e nəwırən əm itəm Uhgın təmawte-in kəm io. ¹¹ Nat əpnapin io emən-iarəp, o ilat kəmotən-iarəp namnusən təwır kəm itəmat, məto nəghatən u inu itəm iatən-iarəp, namnusən təwır itəm nəmotən nıpahrienən lan.

15:3: Aes 53:5-12   **15:4:** Mat 12:40; Wək 2:24-32   **15:5:** Mat 28:16-17; Luk 24:34   **15:7:** Wək 1:3-4   **15:8:** Wək 9:3-6
15:9: Efes 3:8; 1 Tim 1:15   **15:10:** 2 Kor 11:23

Nāmegāhān e nīmīsān rāha netām kāmōtīmīs

¹² ? Māto okāmā kāmātān-iarāp māmā Kristo tāmāmegāh mīn e nīmīsān, kān tahro itāmat neen nakoatān māmā netām kāmōtīmīs okol kāsōtāmegāh mīnān? ¹³ Māto okāmā nāghatān rāhatāmat in nīpahrienān, māmā netām kāmōtīmīs kāsōtāmegāh mīnān, kān okol Kristo mīn tāsāmegāhān e nīmīsān. ¹⁴ Kān okāmā Kristo tāsāmegāhān e nīmīsān, kān wāk rāhatīmat o nān-iarāpān namnusān tēwīr, in nat āpnapīn ām, tahmen mīn ām e nahatātān rāhatāmat. ¹⁵ Nat kit mīn nāhlan, okāmā Kristo tāsāmegāhān e nīmīsān, itīmat emoateiuā e Uhgīn māto-inu emotān-iarāp māmā Uhgīn tāmōsmegāh Kristo e nīmīsān. Māto okāmā netām kāmōtīmīs ko kāsōtāmegāh mīnān e nīmīsān, kān okol Uhgīn tāsōsmegāhān Kristo e nīmīsān. ¹⁶ Māto-inu okāmā netām kāmōtīmīs ko kāsōtāmegāh mīnān e nīmīsān, kān okol Kristo tāsāmegāh mīnān e nīmīsān. ¹⁷ Kān okāmā Kristo tāsāmegāh mīnān e nīmīsān, kān nahatātān rāhatāmat nīpātīn tīkā, kān itāmat noatātīg āh e tāfagā rat mīn. ¹⁸ Kān netāmīm itām kāmōtān nīpahrienān e Kristo itām kīnōtīmīs rākīs, ilat mīn kāmōtakiāh. ¹⁹ ! Okāmā koatālāhāu-pān āskasīk rāhatat nātālīgān e Kristo o nāmegāhān ām rāhatat e nātueintān, kāsī, tēwīr māmā netāmīm okōtōtō tērat otāmat māprākīs-in netāmīm rafīn māto-inu, kām-naka kitat kāmōtāmkkakīā!

²⁰ ! Māto kēp! Nīpahrienān māmā Kristo tāmāmegāh mīn pahrien e nīmīsān. In tāmāupān e netām rafīn itām kāmōtīmīs kān māmāmegāh mīn

e nimisən, kən okol təsimis minən.* 21 Otətəlig-in. Nimisən tinuwa e nətueintən e etəmim kit, kən e suatip kitiah əm, nəmegəh minən e nimisən təmuwa e etəmim kit. 22 Tol nəhlan, netəmim rafin okotimis məto-inu kəmotisi-pən e Atam, kən tahmen-ahmen əm, netəmim rafin itəm kəmotuwa kitiah ilat Kristo okotəmegəh min. 23 Məto ilat min u, okotəmegəh min e nian ətuatip rəhalat. Kristo in təmaupən məmegəh min, kən nian in otuwa min, rəhan min okotəmegəh min. 24 Kən namnun nian otuwa. In otərəkin nərəməərən rafin, ne nepətən rafin, ne nəsanənən rafin. Uarisig lan, in otəhlman-pən nərəməərən rəhan e nelmi Uhgın Tata. 25 Tol nəhlan məto-inu, in təike matərəməərə mətoarus məmki-pa rəhan tikimir min meguətain ilat e nelkin. 26 Namnu rəhan tikimir itəm otərəkin, in nimisən. Kən nimisən otikə min, 27 məto-inu “tinəmki-pa natimnat rafin meguətain e nelkin.” Otətəlig-in-tu, nian tatən məmə natimnat rafin agin-əh tinateguətain e nelkin, nəkotəplan məmə sənəmə Tata Uhgın min əh-ikin e nelkin. In Uhgın itəm təmələhəu-pən natimnat rafin agin-əh ləhau e nelki Kristo. 28 Nian Uhgın tinol natimnat min əh, kən Nətin atip otuwa ləhau e nərəməərən rəha Uhgın itəm təmələhəu-pən natimnat rafin e nelkin, məmə Uhgın əm otərəməərə e natimnat rafin.

29 Otətəlig-in-tu. ?Tahro e netəmim itəm katol baptais elat o netəm kinotimis rəkis? ?Okəmə

---

* **15:20:** Kristo in tahmen e nəniəkisən rəha Uhgın məmə netəmim rafin okotəmegəh min e nimisən. **15:21:** Rom 5:12 **15:23:** 1 Tes 4:16; Nol Əpən 20:5 **15:25:** Mat 22:44 **15:26:** Nol Əpən 20:14 **15:27:** Sam 8:6

netəm kəmotimis kəsotəmegəh mīnən nian kit, kən tahro katol baptais e netənim olat?† ³⁰ ? Kən tahmen əm etimat, tahro ioatiləs pikən nian əskasik mīn e nəmegəhən rəhatimat nian rafin? ³¹ !Iatos noanawil, piak mīn ne winik mīn, məmə netənim kotalkut məmə okotohamnu io e nian tepət! Nəkotitun məmə inu nīpahrienən tahmenahmen məmə iatausit o nahatətəən rəhatəmat e Kristo Iesu Iərəməərə rəhatat. ³² ?Okəmə eməluagin e nat megəh mīn itəm koaton itəm əpəh Efesas‡ o nətəligən rəha netənim əm, emol win e naka? Okəmə netəm kəmotimis kəsotəmegəh mīnən, pəs kotol əm tahmen e nəghatən u itəm tatən məmə, “Pəs kotagwən motənim, məto-inu olawig kotimis.”

³³ Sotolən netənim koteiuə-in itəmat. Inu nīpahrienən itəm suah kit təmən, “Nian netəm rəhalat nolən təwir koatan ilat netəm kotərat, netəm kotərat koatərakin nolən wir rəhalat.”

³⁴ Otitəlig-pa mīn motos ətuatip nenatigən rəhatəmat itəm tətuatip məmə nəkotol mihin, kən motəhlman təfagə rat mīn, məto-inu itəmat neen kotərru əh Uhgīn, kən inu nat kit rəha naulisən.

Nipəti etəm tənimis tatəmegəh mīn

³⁵ Məto okəmə netənim neen kotətapəh məmə, “?Etəm tənimis okotəmegəh ahro nulan? ?Okotos nīpəti naka motuwa?” ³⁶ !Nəghatən əh talməl!

---

† **15:29:** Pol təsən ətuatipən məmə in tolkeike məmə netənim okotol baptais elat o netənim itəm kinotimis rəkis, məto təmən əm məmə netənim neen kəmoatol nəhlan. Kən kitat roiu, tiəkis o nitunan nīpəti nəghatən u. **15:30:** Rom 8:36 ‡ **15:32:** Pol tatəghat o tikimīr mīn rəhan əpəh Efesas, məto sənəmə nat megəh mīn pahrien. **15:32:** Aes 22:13

Nikuti nat itəm nəməfe, otəkəike mīmīs pitən, uarisig u təpanəmegəh. ³⁷ Nian nakəfe nikuti nat, nəsəfeən nəukətīn itəm otuwa, məto nikuti nat əm, kəm-naka in nikuti wit o nat pīsīn kit. ³⁸ Məto Uhgīn tol tatəwiə e nəukətīn itəm in tolkeike mihin, kən e nikutin nat rafin, in əm tatos-īpa nīpətīlat. ³⁹ Nīpətīlat rafin kəsotahmen-ahmenən. Nīpəti etəmīm tol pīsīn e rəha nat megəh mīn, ne mənīg mīn, ne nəm itəhəi. ⁴⁰ Əpəh e neai, natīmnat əh-ikīn, kən e nətueintən natīmnat mīn əh-ikīn tol pīsīn. Nian kotəplan nat əpəh ilīs e neai məmə in təwīr, rəhan nəwīrən in tol pīsīn e nəwīrən rəha nat əpəh ləhau e nətueintən. ⁴¹ Kən nəhag-əhagən rəha mītgar tol pīsīn e nəmīhlən rəha məwīg ne nasiəən rəha məhau mīn. Kən nasiəən rəha məhau mīn neen, kotol pīsīn e rəha neen mīn.

⁴² Kən tahmen-ahmen əm e nīpəti netəm kəmotīmīs itəm koatəmegəh mīn. Nīpətīn itəm kəmitənīm otəmnəmit, məto nian otəmegəh mīn, otəsəmnəmit mīnən. ⁴³ Nian katitənīm, in nat kit itəm netəmīm kəsotolkeikeən, məto nian otəmegəh mīn, in nat kit itəm netəmīm okotəplan rəhan nəwīrən. Nian katitənīm, nəsanənən rəhan tikə, məto nian otəmegəh mīn, təsanən. ⁴⁴ Nian katitənīm nīpətītāt, in nat rəha nətueintən, məto nian otəmegəh mīn, in nat rəha nego e neai. Okəmə nīpətīn əh-ikīn rəha nətueintən, rəha nego e neai mīn əh-ikīn. ⁴⁵ Naoa Rəha Uhgīn tatən məmə, “Etəm tətaupən agīn-əh, Atam, təmuwa mos namegən.” Kən namnu Atam, inu Kristo, təmuwa narmīn u tatos-īpa nəmegəhən. ⁴⁶ Nat rəha narmīn

15:36: Jon 12:24

15:43: Fil 3:20-21

15:45: Jen 2:7

təməsaupənən muwa, məto nat rəha nətueintən, uarisig lan nat rəha narmın təpanuwa. ⁴⁷ Etəm təmaupən agin, kəmol e nımoulul rəha nıməptən, məto etəm tatarisig u Kristo, təmisi-pən e nego e neai. ⁴⁸ Netəmim rafin rəha nətueintən, nıpətlat kotahmen e nıpəti Atam, məto netəmim itəm okotuwın e nego e neai, nıpətlat okotahmen e nıpəti Kristo, etəm u təmisi-pən ikin. ⁴⁹ Roiu kitat kotahmen e Atam u rəha nətueintən, kən tol nəhlan, o nian kit okotahmen e Kristo u rəha nego e neai.

⁵⁰ İatən-iarəp kəm itəmat, piak mın ne wınık mın məmə, nıpətin ne nıta etəmim otəsuwınən e nərəmərən rəha Uhgın, kən tahmen-ahmen əm, nat itəm otəmnəmit otəsosən nat itəm tətətig lilin. ⁵¹ Otətəlig-in-tu, kən oekən nat anion məmə, sənəmə kitat rafin okotimis, məto Uhgın otol nıpətlat rafin tuwiwi, ⁵² in otol uəhai əm tahmen e nıpətən, nian namnu təwi rəha Uhgın otasək, məto-inu təwi otasək, kən netəm kəmotimis okotəmegəh mın məsotimis mınən, kən Uhgın otol nıpətlat tuwiwi. ⁵³ Tol nəhlan məto-inu, nat itəm otəmnəmit otəkəike muwın e nat itəm otəsəmnəmitən, kən nat itəm otimis otəkəike muwın e nat itəm otəsımisən mətatig lilin. ⁵⁴ Nian nat itəm tətəmnəmit təmuwın e nat itəm təsəmnəmitən, ne nat itəm otimis təmuwın e nat itəm otəsımisən mətatig lilin, kən nəghatən itəm kəməte otuwa nıpahrienən, tatən məmə,
 “Nəluaginən tınol namnun. Uhgın təmol win agin.
 Nımisən tınıkə.”

55 “! Ei, Nĭmisən! ? Onakahrol nulan mol win etimat?

!Ei, Nĭmisən! ?Onakahrol nulan mus itimat?”

56 Təfagə rat in tahmen e nat kit tatus itəm kən matuwa in nĭmisən, kən Lou tatol təfagə rat nəsanənən rəhan tepət. 57 !Məto pəs kotənwiwi Uhgin! Tatol məmə kitat koatol win e rəhatat İərəməərə İesu Kristo.

58 Tol nəhlan, piak mĭn ne winĭk mĭn, otətul əskasĭk. Sotegəhan-inən nat kit təloal etəmat. Nian rafin, otol wək rəha İərəməərə e nĭkitəmat rafin, məto-inu nəkotitun məmə wək rəha İərəməərə itəm nəkoatol, sənəmə nat əpnarĭn əm.

16

Məni o nasituən e iəfak mĭn əpəh Jerusalem

1 Roiu iakən məni o nasituən e iəfak mĭn əpəh Jerusalem. Otol tahmen əm məmə emən mĭhin kəm nĭməfak mĭn əpəh profens əh Kalesia. 2 E Sante mĭn rafin, itəmat rafin kitiəh kitiəh otəkəike mələhəu kalĭn məni neen. Etəmim itəm in tatos məni asol, otələhəu kalĭn tepət, kən etəmim itəm tatos məni əkəku, otələhəu kalĭn noan məsin. Tol nəhlan, nian ekĭmnə, okol nəkəsotalkut mĭnən o nolən məni ilat rafin nian kitiəh əm. 3 Kən otətgi-arəp itəmat neen məmə okotəmĭk məni motuwĭn, kən nian ekĭmnə, ekəte naoa mən-iarəp ilat kəm netəm Jerusalem, kən mahl-ipən ilat kotəmĭk məni motuwĭn əpəh ikĭn. 4 Okəmə ekəplan məmə təwĭr məmə io mĭn ekuwĭn, kən ilat okotətəu-pa io.

Naliwəkən mĭn rəha netəm-iasol mĭn neen

⁵ Uarisig epanimnə muag itəmat, ekuwin-pən Masetonia, mətə-inu ekaupən muwin muag niməfak min əpəh ikin. ⁶ Kəm-naka ekatig məsin kitat min itəmat, mə kəmə tahro, koatatig əm mətəarus nətəpən tol namnun. Tol nəhlan, nəkotitun nasituən lak e rəhak naliwəkən itəm iatuwin-pən min ikin. ⁷ Esolkeikeən məmə ekimnə məplan itəmat u miet min, mətə iakolkeike məmə ekimnə kotatig məsin okəmə İərəmərə tegəhan-in io. ⁸ Mətə etatig əm Efesas mətəarus nian rəha Pentekos, lafet rəha Nagwənən Wi, ⁹ mətə-inu Uhgın təmerəh e suatip asol ron io məmə ekol wək təwir itəm otoe-in noan tepət, nat əpnarın netəmim tepət kotalkut məmə okotahtosis-in io o nolən wək.

¹⁰ Okəmə Timoti timnə məplan itəmat, otol təwir kəm in motos-ipən nisaiian kəm in, mətə-inu in tatol wək rəha İərəmərə tahmen əm lak. ¹¹ Sotolən məmə itəmat kit tatehm əhau in. Otahl-ipa tuwa kən motasitu lan e rəhan naliwəkən məmə otitəlig-pa ron io. İatəsağın piatat min ilat Timoti məmə okotuwa motehm io.

¹² Kən e piatat Apolos, emətapəh əskasik məmə in otəkəike mətəu-pən piatat min mimnə məplan itəmat. In təsolkeikeən pik məmə otimnə əh-roiu, mətə in otimnə e nian itəm tətuatip ron.

¹³ Otegəs. Otətul əskasik e nahatətəən rəhatəmat. Məsotəğinən. Motol nətəligən rəhatəmat təskasik. ¹⁴ Natimnat rafin ağın itəm itəmat nəkoatol, otol e nolkeikeən.

¹⁵ Itəmat nəkotitun məmə Stefanas ne rəhan mın, ilat kəmotəupən motən nıpahrienən e İesu əpəh Akaea, kən ilat kotalkut əskasik o nasituən e iəfak mın. İatən əskasik kəm itəmat piak mın məmə, ¹⁶ otisiai-in ilat motol nəwialat, ne netəmim rafin itəm koatol pik wək o niməfak. ¹⁷ Nıkkik təmagien nian Stefanas, ne Fətatas, ne Akækas kəməhaliet-arəpa, məto-inu nat əpnəpın itəmat nakotikə, məto nian eməplan iləhal, təhmen əm məmə eməplan itəmat. ¹⁸ İləhal kəməhaləs-ipər pik rəhak nətəligən təhmen əm məmə kəməhalol etəmat. Netəm kotol nəhlan, okəike kisiai-in ilat.

Namnun nəghatən rəha Pol

¹⁹ Niməfak mın e profens əpəh Esia koatən təwır kəm itəmat. Akwila ne Prisila kioalkeike pik məmə okuən təwır kəm itəmat e nərgi İərəməərə ilat iəfak mın itəm kəmotuəfimin e nimə rəhalau. ²⁰ Piatat mın rafin ikin-u koatən təwır kəm itəmat. Otən təwır kəm itəmat mın təhmen məmə itəmat kitih əm e Kristo.

²¹ İo Pol, iatos pen matəte əm e nelmək nəghatən u rəha nənən təwır kəm itəmat.

²² Okəmə suah kit təsolkeikeən İərəməərə, pəs nalpınən rəha Uhgın tatuwın ron.

!İərəməərə rəhatimat, wa-ta!

²³ Pəs İərəməərə İesu tawte-in rəhan nəwırən kəm itəmat.

²⁴ Ekahl-ipinə rəhak nolkeikeən kəm itəmat rafin e Kristo İesu. Əwəh.

North Tanna New Testament
The New Testament in the North Tanna Language of
Vanuatu
Le Nouveau Testament dans la langue du Nord Tanna
de Vanuatu

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: North Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

46e9a2b5-26b8-5301-a079-623f3a20ef8b